

11/2012

BIBLIOTEKARZ

Bożena Janda

Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa

Zdzisław Gębotyś

Kodeks etyki IFLA dla bibliotekarzy
i pracowników informacji

Monika Gościk

Zdalne nauczanie, tradycyjny wykład
czy kształcenie mieszane?

Joanna Wiśniewska

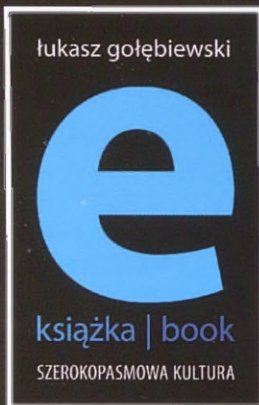
10 lat NUKAT-u i 20 lat
systemu VTLS w Polsce

„Gdzie jest czytelnik”:

Esej dotyczący przyszłości książki i kultury w dobie cyfryzacji. W związku z rozwojem nowoczesnych technologii zmianie uległa także kultura czytania – dzisiejszy czytelnik rezygnuje z tradycyjnych książek na rzecz e-tekstu.

Autor wnika w internetową rzeczywistość, bada fenomen portali społecznościowych oraz ich wpływ na czytelnictwo. Rozważa możliwe scenariusze rozwoju czytelnictwa w przyszłości, określa rolę księgarni i bibliotek, a także proponuje zmianę formy reklamy na taką, która lepiej dotrze do dzisiejszego wirtualnego czytelnika.

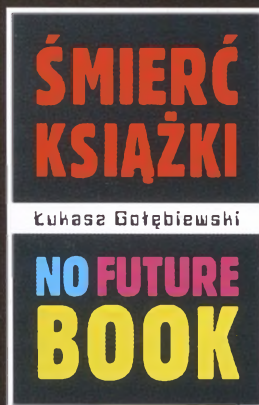
e-książka | book

Co stanie się z kulturą, kiedy straci swoją materialną formę i będzie dostarczana odbiorcy nie jako produkt, lecz jako usługa?

Co stanie się z książką, gdy formę papierową zastąpi plik?

W jaki sposób nowe formy komunikacji zmieniają biznesowy wymiar kultury?

Jak wyglądać będzie dystrybucja książek, muzyki, filmów w dobie cyfryzacji kultury?

Śmierć książki | No Future Book

Czy rewolucja cyfrowa zniszczy druk i książki?

Kim jest e-człowiek?

Co blog i Matrix mają wspólnego z Gutenbergiem?

Jaki jest język cyfrowego świata?

Czy tradycyjne księgarnie przestaną istnieć?

Wydawca: **Biblioteka Analiz Sp. z o.o.**, ul. Mazowiecka 6/8 pok. 416, 00-048 Warszawa
tel./ faks 22 827 93 50, e-mail: marketing@rynek-ksiazki.pl

www.rynek-ksiazki.pl

Spis treści

OD REDAKTORA (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTYKUŁY

Barbara Budyńska, Elżbieta Stefańczyk: Ustawa o bibliotekach (3) – 4

Bożena Janda: Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa – 6

Monika Gościk: Zdalne nauczanie, tradycyjny wykład czy kształcenie mieszane? – 9

Marzena Szafińska-Chadała: Publikacje w językach obcych oraz ich czytelnicy w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. M. Grzegorzewskiej w Zielonej Górze – 12

Zdzisław Gębołyś: Kodeks etyki IFLA dla bibliotekarzy i pracowników informacji – 15

Wymagania kwalifikacyjne dla pracowników bibliotek. Propozycja Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – 17

Z BIBLIOTEK

Bogdan Kocurek: Nowa odsłona Książnicy Beskidzkiej – 22

SPRAWOZDANIA I RELACJE

Bibliotekarz na urlopie, czyli jak polowałam na... biblioteki (Magdalena Kokosińska) – 26

Znaczenie i badania jakości w bibliotekach (Anna Kazan) – 28

10 lat NUKAT-u i 20 lat systemu VTLs w Polsce (Joanna Wiśniewska) – 32

Biblioteka jako marka – VII Forum Młodych Bibliotekarzy (Małgorzata Wróblewska) – 35

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

Prasa sądecka od zarania do dziś 1891-2011 i rola Sądeckiej Biblioteki Publicznej w jej gromadzeniu i przechowywaniu (Józef Szocki) – 38

Sygnaly o nowych publikacjach (Lidia Bąkowska) – 40

Z oficyny wydawniczej SBP (Marzena Przybysz) – 42

PRAWO BIBLIOTECZNE

Zakres konkursu na dyrektora biblioteki (Rafał Gołat) – 43

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Janina Mazurek (Katarzyna Wituś) – 44

Z ŻYCIA SBP (Marzena Przybysz) – 45

Obchody jubileuszowe 95-lecia SBP w okręgach • Program bonusów i ulg dla członków SBP • VII Forum Młodych Bibliotekarzy • Prezydium ZG SBP • Historyczne wędrówki z biblioteką – nowy konkurs dla bibliotek

POSTAKTUALIA (Jacek Wojciechowski) – 46

Po pierwsze PRIMO! (Piotr Marcinkowski) – 47

W KILKU SŁOWACH – 11, 14, 16, 30

Contents

FROM THE EDITOR (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTICLES

Barbara Budyńska, Elżbieta Stefańczyk: Libraries Act (3) – 4

Bożena Janda: Podkarpacka Digital Library – 6

Monika Gościak: Distance Education, Traditional Lecture or Mixed Teaching? – 9

Marzena Szafińska-Chadała: Foreign Language Publications and their Readers in M. Grzegorzewska's Voivodeship Pedagogical Library in Zielona Góra – 12

Zdzisław Gębołyś: IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers – 15

Qualification Requirements for Library Staff. The Polish Librarians Association Proposal – 17

FROM LIBRARIES

Bogdan Kocurek: A New Cover Książnica Beskidzka – 22

EVENTS AND REPORTS

Librarian on a Leave of Absence i.e. How I Hunted Libraries ... (Magdalena Kokosińska) – 26

Quality Evaluations in Libraries and their Meaning (Anna Kazan) – 28

10 Years of NUKAT – 20 Years of VTLS System in Poland (Joanna Wiśniewska) – 32

Library as a Brand – 7th Forum of Young Librarians (Małgorzata Wróblewska) – 35

REVIEW OF PUBLICATIONS

„Prasa sądecka od zarania do dziś 1891-2011” and the role of the Public Library Sadecka in the collection and storage (Józef Szocki) – 38

New Books Flash (Lidia Bąkowska) – 40

From the PLA Publishing House (Marzena Przybysz) – 42

LIBRARY LAW

The Scope of Contest for a Library Director (Rafał Gola) – 43

OBITUARIES

Janina Mazurek (Katarzyna Wituś) – 44

FROM THE PLA (Marzena Przybysz) – 45

Jubilee Celebrations of the PLA's 95 Anniversary in Provincial Units • Benefits and Allowances for the PLA Members • 7th Forum of Young Librarians • Presidium of the PLA General Board • Historical Wandering with a Library – a New Competition for Libraries

POST-CURRENT EVENTS (Jacek Wojciechowski) – 46

Firstly PRIMO! (Piotr Marcinkowski) – 47

IN A NUTSHELL – 11, 14, 16, 30

Od Redaktora

Szanowni Państwo,
Drodzy Czytelnicy,

Numer 11 „Bibliotekarza” nawiązuje do ważnych problemów poruszanych w poprzednich miesięcznikach. Jednym z elementów wspólnych są zagadnienia prawne. Zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią kontynuujemy omawianie kolejnych artykułów projektu ustawy o bibliotekach, opracowanego przez zespół powołany przez ZG SBP. Prezentujemy zapisy odnoszące się do Krajowej Polityki Bibliotecznej i Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Drugim wątkiem prawnym jest propozycja SBP dotycząca rozporządzenia w zakresie wymagań kwalifikacyjnych dla pracowników bibliotek. Te prace Stowarzyszenia prowadzone są w związku z podjętymi przez resort kultury działaniami zmierzającymi do zmiany obecnie obowiązującego rozporządzenia.

Zamieszczanie na łamach „Bibliotekarza” rozważań o obowiązujących regulacjach prawnych, bądź projektach zmian w tym zakresie sprzyja większej znajomości prawa i stwarza szansę wykorzystywania jego zapisów do nowoczesnego zarządzania bibliotekami, wyznaczania ich celów i zadań zgodnie ze zmianami społecznymi, kulturowymi oraz przeobrażeniami w sferze techniki i technologii. Kolejne artykuły niniejszego numeru nawiązują do takiego porządku myślenia. W tekście „Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa” omówiona jest realizacja projektu informatycznego przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Rzeszowie. Artykuł „Zdalne nauczanie, tradycyjny wykład czy kształcenie mieszane?” nawiązuje do problematyki szkolenia bibliotecznego studentów prowadzonego w Bibliotece Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej. Autorka następnego artykułu analizuje wyniki badania przeprowadzonego w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Zielonej Górze, dotyczącego wykorzystania zgromadzonych publikacji w językach obcych. Prezentowana jest też obszerna relacja z jubileuszowej konferencji z okazji 10-lecia utworzenia katalogu centralnego NUKAT. Ważnym uzupełnieniem przedstawianych tekstów jest artykuł omawiający uchwalony w bieżącym roku *Kodeks etyki IFLA dla bibliotekarzy i pracowników informacji*. Zachęcamy Państwa do zapoznania się z polskim kodeksem etyki bibliotekarza i pracownika informacji naukowej, opracowanym przez SBP w 2006 r., który jest dostępny na portalu www.sbp.pl/arttykul/?cid=172.

W dziale „Z bibliotek” prezentujemy działalność Książnicy Beskidzkiej, bieżące informacje w „Sprawozdaniach i relacjach”. Zawartość numeru uzupełniają stałe rubryki: „Prawo biblioteczne”, „Przegląd piśmiennictwa”, „Z życia SBP”, „W kilku słowach”, a także „Postaktualia” Jacka Wojciechowskiego.

Elżbieta Stefanowicz

Ustawa o bibliotekach (3)

Prezentujemy projekt ustawy o bibliotekach przygotowany przez zespół powołany przez ZG SBP. W niniejszym tekście omawiamy zapisy odnoszące się do Krajowej Polityki Bibliotecznej i narodowego zasobu bibliotecznego.

KRAJOWA POLITYKA BIBLIOTECZNA

Wprowadzenie do projektu ustawy o bibliotekach zapisów o Krajowej Polityce Bibliotecznej jest spełnieniem postulatów środowiska bibliotekarskiego.

Silnie akcentowano taką potrzebę podczas konsultacji środowiskowych prowadzonych w 2007 r., kiedy to pierwszy zespół ds. nowelizacji ustawy o bibliotekach powołany przez ZG SBP pracował nad jej założeniami. Wówczas formułowano postulat przygotowania systemowego programu funkcjonowania i rozwoju bibliotekarstwa w Polsce. W projekcie ustawy oczekiwania te zrealizowano w postaci zapisów dotyczących wieloletniego programu, któremu nadano wysoką rangę i przypisano priorytetowe zadania w zakresie wspomagania bibliotek finansowanych ze środków publicznych. Projekt ustawy nakłada na Radę Ministrów obowiązek ustanowienia kierunków działania bibliotek w postaci wieloletniego programu (Rada Ministrów ustanawia, w drodze uchwały, wieloletni program Krajowej Polityki Bibliotecznej, zwany dalej „KPB” – art. 5 ust. 1). Wyznacza jego cele i zadania określając, iż KPB wytycza strategiczne kierunki działań bibliotek finansowanych ze środków publicznych, w tym określa cele i wyznacza priorytety w realizacji zadań określonych (art. 5. ust. 2).

Zapisy projektu stanowią, iż Program Krajowa Polityka Biblioteczna przygotowujący jest w wyniku szerokich konsultacji przeprowadzonych wśród instytucji opiniotwórczych, reprezentantów różnych środowisk bibliotekarskich.

Ten ważny aspekt dialogu i wypracowania wspólnego stanowiska w sprawie programu

uwzględniającego priorytety dla wszystkich bibliotek będących przedmiotem ustawy, a więc finansowanych ze środków publicznych ujęty został w kolejnym ustępie artykułu 5: *Projekt KPB opracowuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i przedstawia go Radzie Ministrów po zasięgnięciu opinii Rady Krajowego Centrum Bibliotek, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz stowarzyszeń reprezentujących środowisko bibliotek i pracowników bibliotek. Na podkreślenie zasługuje rola ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w procesie prac nad wieloletnim programem, którego kompetencje w tym zakresie wynikają z zapisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹, m.in. ustalającej obowiązki resortu kultury wobec bibliotek.*

Projekt wskazuje także sposób realizacji zadań ujętych w Programie i stanowi – *Finansowanie zadań określonych w KPB odbywa się ze środków finansowych ustalonych na ten cel w budżecie państwa, wyodrębnionych w ramach części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego (art. 6). Ważnym elementem zapisów jest wykładnia dotycząca form realizacji zadań określonych przez KPB (Finansowanie, o którym mowa w art. 6 jest realizowane poprzez programy celowe i konkursy ogłaszane przez Krajowe Centrum Bibliotek” – art. 7. ust. 1).*

Zapisy projektu precyzują, że o dofinansowanie zadań ze środków przeznaczonych na realizację KPB mogą ubiegać się zarówno biblioteki określone w art. 1 ust. 1, sieci i konsorcja (art. 7. ust. 2) oraz inne biblioteki, o ile wykonują zadania określone w KPB, dzia-

łają zgodnie z zasadami określonymi w ustawie (art. 7. ust. 3). Podkreślenia wymaga zapis, iż *Uzyskanie przez bibliotekę dofinansowania ze środków finansowych na realizację KPB nie zwalnia organizatora biblioteki z obowiązków określonych w art. 32 ust. 1 pkt. 2.*

NARODOWY ZASÓB BIBLIOTECZNY

Projekt ustawy określa narodowy zasób biblioteczny, jego cele oraz sposób funkcjonowania. Zapisy rozdziału 3 odnoszą się zatem do obowiązującej ustawy o bibliotekach, regulującej zakres i sposób organizacji nzb (art. 6). W odróżnieniu jednak od obecnej wykładni proponowana ustawa rozbudowuje przedmiotowy zakres problemów odnoszących się do narodowego zasobu bibliotecznego. Projekt podaje uszczegółowioną definicję nzb: *W skład narodowego zasobu bibliotecznego wchodzi: 1. Całość polskiego dorobku wydawniczego podlegająca obowiązkowi wieczystego archiwizowania zgodnie z przepisami o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych; 2. Przechowywane w bibliotekach określonych na podstawie art. 11 pkt. 2: a) zabytkowe materiały biblioteczne polskie i obce, przedstawiające unikatowe wartości dla historii, nauki i kultury; b) kolekcje historyczne w całości lub w określonych fragmentach.* (art.8)

Istotną innowacją jest także zapis wprowadzający obowiązek państwa wobec bibliotek włączonych do nzb, poprzez przekazywanie środków finansowych przeznaczonych na ochronę i zabezpieczenie tych zbiorów.

Celem gwarancji państwa jest wspieranie narodowego zasobu bibliotecznego, którego zasób służy nauce, kulturze, gospodarce narodowej, dzięki któremu zaspokajane są różnorodne potrzeby społeczeństwa. Tak określone obowiązki powinny stworzyć warunki ochrony i centralnej pomocy finansowej dla bibliotek przechowujących i tworzących narodowy zasób biblioteczny. Według projektu ustawy zobowiązania państwa w zakresie przekazywania środków na ochronę i zabezpieczanie narodowego zasobu bibliotecznego powinny być realizowane za pośrednictwem Krajowego Centrum Bibliotek (art. 9. ust. 3). Szczególna ochrona narodowego zasobu bibliotecznego nakłada obowiązki nie tylko na państwo. Biblioteki wspierane z budżetu centralnego, w których znajdują się zbiory zaliczane do nzb, w tym mające obowiązek wieczystego

archiwizowania egzemplarzy obowiązkowych, zgodnie z projektem ustawy mają nałożone zadania szczególnej ich ochrony, tworzenia właściwych warunków przechowywania oraz odpowiedniego udostępniania, upowszechniania i promowania informacji o nich (art. 9 ust. 4).

Proponowana ustawa wprowadza także zapisy dające bibliotekom tworzącym narodowy zasób biblioteczny prawo pierwokupu zabytkowych materiałów bibliotecznych, co pozwoli im na powiększenie zbiorów, umożliwi pozyskiwanie obiektów dotychczas trudnych do włączenia do kolekcji oraz wypełnienie ustawowego obowiązku poddania narodowego zasobu bibliotecznego szczególnej ochronie. Zasadę pierwokupu reguluje art. 10 projektu ustawy (ust. 1-9). Ustęp 1 informuje: *Bibliotekom, w których znajdują się zbiory wchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego, przysługuje prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży zabytkowych materiałów bibliotecznych.* Kolejne zapisy omawiają warunki odstąpienia od pierwokupu (w ust. 2 – *Sprzedaż materiałów bibliotecznych może nastąpić, jeżeli uprawniona biblioteka nie wykona prawa pierwokupu, oraz w ust. 3 – Sprzedawca obowiązany jest pisemnie zawiadomić o treści umowy sprzedaży bibliotekę uprawnioną do wykonywania prawa pierwokupu, właściwą ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę sprzedawcy w chwili zawarcia umowy*), a także zasady jego dokonywania: *Biblioteka może skorzystać z prawa pierwokupu w ciągu miesiąca od dnia zawiadomienia jej o sprzedaży* (ust. 6) oraz *Z chwilą złożenia przez bibliotekę oświadczenia dochodzi do skutku między sprzedawcą a biblioteką umowa tej samej treści, co umowa zawarta przez sprzedawcę z kupującym. Postanowienia umowy mające na celu udaremnienie prawa pierwokupu są względem biblioteki bezskuteczne* (ust. 7).

W odróżnieniu od obowiązującej ustawy projekt nie ustanawia Rady Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Ten ważny organ opiniodawczy-doradczy, działający przy ministrze właściwym do spraw kultury i dziedzictwa narodowego może być powołany na mocy rozporządzenia tegoż ministra.

Dr Barbara Budyńska
Elżbieta Stefańczyk
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

PRZYPISY:

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.

Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa

W ostatnim okresie w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie wdrożono wiele nowoczesnych rozwiązań z zakresu komputeryzacji, informatyzacji i cyfryzacji. Było to możliwe dzięki realizacji projektu informatycznego pod nazwą Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa. Dofinansowanie pochodziło ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach III Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 oraz z budżetu Samorządu Województwa Podkarpackiego.

W projekcie założono wykorzystanie najnowszych rozwiązań informatycznych w bibliotece, głównie w procesach digitalizacji i udostępniania zbiorów cyfrowych oraz w zakresie usprawniania funkcjonowania instytucji, w szczególności administrowania, zarządzania i przechowywania danych elektronicznych.

Projekt przewidywał budowę nowoczesnej infrastruktury informatycznej w WiMBP w Rzeszowie, a do najważniejszych jej elementów należały: system serwerowy z wirtualizacją środowiska IT, sieć światłowodowa, pracownia digitalizacji oraz portal Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej (PBC) z zasobem różnorodnych dokumentów. Zastosowane w projekcie rozwiązania informatyczne zapewniają elastyczność i otwartość w aspekcie ich dalszego rozwoju i doskonalenia.

BUDOWA SYSTEMU SERWEROWEGO Z WIRTUALIZACJĄ ŚRODOWISKA IT ORAZ BACKUPEM I ARCHIWIZACJĄ DANYCH CYFROWYCH

W ramach projektu utworzono nowoczesne Centrum Przetwarzania Danych wyposażone w serwery, macierze dyskowe, biblioteki taśmowe i pozostałe urządzenia zapewniające olbrzymie możliwości przechowywania, przetwarzania i udostępniania zasobów elektronicznych oraz sprawnego zarządzania powstałą infrastrukturą informatyczną. W celu optymalizacji stosowanych rozwiązań informatycznych dodatkowo na głównych serwerach

zainstalowane zostało oprogramowanie do wirtualizacji, które pozwoliło na stworzenie wielu odizolowanych od siebie i niezależnych serwerów wirtualnych. Baza serwerowa projektu oparta została głównie na rozwiązaniach modularnych typu blade, wykorzystane zostały również serwery pomocnicze typu rack. Serwery zapewniają bardzo dużą moc obliczeniową dla zainstalowanych aplikacji, zaś osobna przestrzeń dyskowa w formie macierzy przeznaczona jest dla danych produkcyjnych oraz systemu backupu i archiwizacji danych.

INSTALACJA SIECI ŚWIATŁOWODOWEJ ORAZ SIECI KOMPUTEROWYCH

W ramach projektu PBC wykonano prace instalacyjne związane z budową łącza światłowodowego. Łącze teleinformatyczne działa w ramach sieci PIONIER i pozwala na uzyskanie dużej prędkości przesyłu danych pomiędzy głównymi budynkami biblioteki. Założeniem projektu było również uruchomienie jednej wspólnej sieci informatycznej LAN dla wszystkich placówek WiMBP w Rzeszowie (22 agendy) oraz dla Centrum Przetwarzania Danych, tak by bazując na jednorodnej infrastrukturze sieciowej można było wdrażać usługi, aplikacje i systemy dla całej instytucji. Tak więc lokalne sieci komputerowe istniejące w oddziałach i filiach biblioteki zostały połączone w spójną sieć LAN z wykorzystaniem routerów i zesta-

wieniu kanałów VPN pomiędzy zdalnymi lokalizacjami. Do momentu realizacji projektu, pod względem informatycznym, placówki biblioteczne tworzyły strukturę rozproszoną, zbudowaną z wielu niezależnych sieci lokalnych, trudnych do zarządzania, administrowania i integrowania.

W ramach sieci komputerowej LAN powstał podsystem telefonii IP z nowoczesnymi aparatami i oprogramowaniem zarządzającym. Elementem projektu jest także sieć bezprzewodowa WLAN z punktami dostępowymi (access point) zlokalizowanymi w budynku głównym biblioteki oraz w Pracowni Digitalizacji wraz z centralnym kontrolerem zarządzającym siecią. Sieć bezprzewodowa WLAN została tak zaprojektowana, aby wykreować w jej ramach oddzielne i odseparowane od pozostałej infrastruktury podsieci dla zdefiniowanych grup odbiorców (np. odrębna sieć bezprzewodowa dla czytelników biblioteki, odrębna sieć pracownicza).

W ramach zastosowanych rozwiązań informatycznych wprowadzono dodatkowe, niezbędne zabezpieczenia sieci lokalnej biblioteki przed zagrożeniami i atakami pochodzącymi z internetu, spełniające funkcje ochrony antywirusowej i antyspamowej oraz umożliwiającej filtrowanie dostępu do wybranej kategorii stron WWW. W celu sprawnego zarządzania systemem informatycznym przez administratorów, wprowadzenia logicznego sposobu opisywania urządzeń i usług sieciowych oraz organizacji zasobów elektronicznych IT wdrożono w WiMBP usługę katalogową opartą na rozwiązaniach domenowych. Ponadto usługa katalogowa zapewnia dodatkowe bezpieczeństwo dla systemu informatycznego, kontrolując dostęp do zasobów sieciowych, wprowadzając mechanizmy autoryzowanego logowania.

PLATFORMA PORTALOWA PBC I URZĄDZENIA DO PREZENTACJI TREŚCI

W ramach projektu opracowany został nowoczesny portal PBC – z nowymi funkcjonalnościami, wizualizacją i elementami pozwalającymi na komunikację użytkowników PBC z twórcami biblioteki cyfrowej.

Niezwykle ciekawą funkcjonalnością PBC jest możliwość założenia indywidualnego konta przez użytkownika. Własne konto czytelnicze pozwala na tworzenie list ulubionych doku-

mentów wybranych z bazy PBC, dodawanie do opisów bibliograficznych dodatkowych kluczy (tzw. tagowanie), powiadamianie znajomych o ciekawych publikacjach w PBC. Całkowicie nową funkcjonalnością w PBC jest możliwość dodawania przez użytkowników własnych publikacji do bazy PBC. Po wypełnieniu odpowiedniego formularza i przesłaniu pliku przez czytelnika, dokument poddawany jest weryfikacji, dodatkowemu opracowaniu i ostatecznie publikowany przez administratorów PBC.

Na potrzeby PBC wdrożona została wersja oprogramowania dLibra 5.1.3 służąca zarządzaniu i prezentacji zasobów repozytorium cyfrowego, opracowana przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. Dokonana została również migracja zasobów cyfrowych z dotychczas wykorzystywanych urządzeń serwerowych. Bibliotekarze współpracujący w ramach konsorcjum PBC otrzymali doskonałe narzędzie do tworzenia zasobu repozytorium cyfrowego, zaś użytkownicy PBC bogatą bazę zbiorów cyfrowych, z różnorodnymi możliwościami jej przeszukiwania i przeglądania.

Utworzenie PBC wpłynęło na unowocześnienie oferty biblioteki, przyczyniło się do jej promocji. We wszystkich placówkach bibliotecznych zainstalowano urządzenia służące promowaniu usług bibliotecznych i informacyjnych, uatrakcyjnieniu realizowanych form działalności kulturalnej i edukacyjnej w bibliotekach. Elektroniczne urządzenia prezentacji treści z oprogramowaniem to: kioski informacyjne z dotykowymi panelami, elektroniczny system informacyjny (ekrany LED) i elektroniczne tablice ogłoszeń z terminalem dotykowym o dużej rozdzielczości. Przy pomocy tych urządzeń bibliotekarze mogą prezentować swoje placówki w sposób nowoczesny z zastosowaniem zapisu multimedialnego, jak również wykorzystywać sprzęt podczas zajęć czytelniczych.

PRACOWNIA DIGITALIZACJI ZBIORÓW

Podstawą rozwoju PBC jest dobrze wyposażona Pracownia Digitalizacji. W ramach projektu przewidziano doposażenie Pracowni Digitalizacji WiMBP w Rzeszowie w specjalistyczne skanery dziełowe do digitalizacji dokumentów o różnych formatach i objętości. Są to skanery A2 – 2 sztuki i A1 – 1 sztuka. Skanery A2 będą wykorzystywane m.in. do skanowania cennych

i ciekawych zbiorów innych instytucji, poza siedzibą WiMBP w Rzeszowie. Skanery są urządzeniami w pełni bezpiecznymi dla skanowanych obiektów, charakteryzującymi się możliwością uzyskania znakomitej jakości skanów. Posiadają funkcje zdalnej obsługi i diagnostyki, oferując szerokie możliwości w zakresie indeksowania i dystrybucji skanowanych zbiorów.

Skanery zaopatrzone są w dodatkowe moduły oprogramowania usprawniające proces skanowania i wstępnej obróbki plików graficznych. Na potrzeby Pracowni Digitalizacji WiMBP w Rzeszowie zostały także zakupione komputery z dedykowanym oprogramowaniem graficznym oraz niezbędne programy pozwalające m.in. na masową kompresję danych cyfrowych.

Na etapie prac przygotowawczych związanych z aplikowaniem o środki unijne na realizację projektu PBC, Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie udało się zainteresować projektem i jego spodziewanymi efektami wiele dużych instytucji kultury i edukacji województwa podkarpackiego. 12 muzeów i bibliotek pedagogicznych regionu wyraziło chęć udziału w projekcie i udostępnienia zbiorów piśmienniczych do digitalizacji oraz ich prezentacji w PBC. W tworzeniu zasobu cyfrowego uczestniczą również dotychczasowi partnerzy WiMBP w Rzeszowie z konsorcjum PBC: Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego, Biblioteka Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Biblioteka Politechniki Rzeszowskiej, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie. Dzięki realizacji innych projektów w bazie PBC pojawiły się wybrane dokumenty należące do Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. Wasyla Stefanyka, które zostały zdigitalizowane we Lwowie na zlecenie WiMBP w Rzeszowie.

REPOZYTORIUM CYFROWE PBC

Baza PBC prezentuje obecnie ponad 7700 zdigitalizowanych, odpowiednio przygotowanych i opracowanych dokumentów. Baza ta, dzięki zaangażowaniu instytucji ją współtworzących, jest systematycznie powiększana.

Na stronie internetowej www.pbc.rzeszow.pl czytelnicy mają łatwy dostęp online do wielu wydawnictw i rękopisów, które w postaci oryginalnej przechowywane są w instytucjach na Podkarpaciu i we Lwowie. Cyfrowa prezentacja, w dużej części cennych i unikatowych dokumentów (w zasobach PBC znajdują się dzieła publikowane od XVI w. oraz rękopisy), służy również ochronie oryginalnych egzemplarzy, gdyż elektroniczne udostępnianie dokumentów zastępuje w wielu przypadkach udostępnianie tradycyjne oryginalnych dzieł.

PBC daje możliwość korzystania z roczników ponad 70 tytułów czasopism z XIX i XX w., wydawnictw naukowych uczelni wyższych, publikacji regionalnych, książek dotyczących kultury i historii Galicji, dawnych map, pocztówek przedstawiających miasta i miasteczka podkarpackie, cyfrowych kopii fotografii oraz albumów z reprodukcjami malarskich dzieł J. Matejki, J. Kossaka, A. Grottgera.

Niezwykle ciekawą kolekcją jest „Dziedzictwo kulturowe” gdzie zamieszczono m.in. oryginalne pisma z podpisami i pieczęciami królewskimi Jana Kazimierza, Augusta III, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego; korespondencja pisarzy: W. S. Reymonta, E. Orzeszkowej, H. Sienkiewicza, B. Prusa, T. Żeleńskiego.

W kolekcji znajduje się także wiele zabytkowych egzemplarzy starodruków tłoczonych w drukarniach europejskich od XVI do końca XVIII w. Są to m.in. dzieła Mikołaja Reja, Erazma z Rotterdamu, Piotra Skargi, Plutarcha, Jana Długosza, Macieja Miechowity. Niektóre z egzemplarzy posiadają oryginalne oprawy, tłoczenia złotem, bogate zdobienia – są wyjątkowymi dziełami sztuki drukarskiej i zdobniczej.

Dzięki realizacji projektu Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa możliwe jest szersze promowanie i upowszechnianie piśmiennictwa dotyczącego Podkarpacia, dorobku naukowego tego regionu, a także udostępnianie online najcenniejszych zbiorów przechowywanych w wielu bibliotekach i instytucjach w województwie podkarpackim.

Projekt Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa był przedsięwzięciem informatycznym i infrastrukturalnym o dużym znaczeniu dla funkcjonowania WiMBP w Rzeszowie, ale przede wszystkim istotnym dla rozwoju kultury regionu Podkarpacia.

Bożena Janda
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie

Zdalne nauczanie, tradycyjny wykład czy kształcenie mieszane?

Artykuł przedstawia preferencje użytkowników Biblioteki Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w zakresie szkolenia bibliotecznego.

foto: www.fotografia.com

Szkolenie biblioteczne, dla studentów pierwszego roku, to stały element edukacyjny procesu dydaktycznego biblioteki Państwowej Szkoły Wyższej (PSW) w Białej Podlaskiej. Jednym z jego głównych założeń jest wprowadzenie studentów w zagadnienia związane z zasadami korzystania ze zbiorów bibliotecznych oraz źródeł informacji dostępnych w bibliotece.

Kolejnym, nie mniej ważnym, celem szkolenia bibliotecznego jest pokonanie w użytkowniku obawy przed korzystaniem z biblioteki naukowej. Obawy te wynikają z braku wcześniejszych doświadczeń tego typu.

Zadaniem szkolenia jest także budowanie pozytywnego wizerunku pracownika biblioteki, niwelowanie negatywnego stereotypu bibliotekarza, jako osoby nieprzyjaznej czytelnikowi, niechętniej do życzliwej pomocy, ograniczającej się do udzielania uwag typu „Proszę o ciszę!”. Podczas szkolenia student może się przekonać, że będzie korzystać z biblioteki nowoczesnej i jednocześnie przyjaznej użytkownikowi. Szkolenie ma także uzmysłowić użytkownikom, że w bibliotece w każdej chwili mogą liczyć na życzliwą pomoc jej pracowników. Do roku akademickiego 2009/2010, w bibliotece bialskiej PSW, jedyną stosowaną metodą kształcenia był tradycyjny wykład. Proces edukacji wyglądał następująco: bibliotekarz-wykładowca prezentował wiedzę teoretyczną, podczas gdy zadaniem studentów było cierpliwe słuchanie.

Jednak z biegiem czasu zaczęto skuteczność tej metody poddawać w wątpliwość. Zauważono, że jest ona mało efektywna, a studenci szkolenie biblioteczne oceniają jako coś nudnego.

W 2011 r., do procesu dydaktycznego, postanowiono wdrożyć nowe technologie informacyjne, jednocześnie nie rezygnując z formy wykładu. Na stronie WWW biblioteki umieszczono przewodnik: „Szkolenie biblioteczne. Pierwsze kroki w bibliotece”, który jest uzupełnieniem i utrwaleniem przekazanych na szkoleniu informacji. Studenci w dogodnym dla siebie czasie i w dowolnym miejscu mogą skorzystać z przewodnika dostępnego online. Warunkiem zaliczenia szkolenia jest rozwiązanie testu również dostępnego w internecie.

Z przewodnika dostępnego online mogą korzystać wszyscy zainteresowani działalnością biblioteki, jej funkcjonowaniem, zasobami, usługami. Ponadto przewodnik daje możliwość wielokrotnego powracania do treści zawartych w szkoleniu w przypadku konieczności przypomnienia lub pogłębienia wiedzy dotyczącej poszczególnych zagadnień.

Kompendium daje możliwość zapoznania się z zasadami korzystania z biblioteki jeszcze przed rozpoczęciem roku akademickiego (oczywiście studenci są o takiej możliwości informowani). Dzięki temu, już od października, mogą korzystać z biblioteki i rezerwować potrzebną literaturę. Usprawnia to i ułatwia funkcjonowanie biblioteki w tak gorącym okresie, jakim jest początek roku akademickiego. Wcześniejsze poznanie biblioteki, jej agend, rodzajów i rozmieszczenia zbiorów pozwala również wyeliminować stres związany z nieumiejętnością poruszania się po bibliotece naukowej. Do dzisiaj w preferowanym, przez bibliotekę bialskiej PSW modelu szkolenia jest przewaga metody tradycyjnej, a natomiast e-learningu (w postaci dostępnych online

przewodnika i testu) to tylko uzupełnienie wiedzy zdobytej w formie wykładu. Jednak w dobie kształtowania społeczeństwa informacyjnego, gdy nauczanie z wykorzystaniem internetu jest szeroko propagowane, postanowiono sprawdzić, jaką formę preferują użytkownicy. W 2011 r. wśród studentów pierwszego roku, którzy odbyli szkolenie biblioteczne tradycyjną metodą, a przewodnik dostępny online posłużył im jedynie, jako powtórzenie materiału, przeprowadzono ankietę.

Ankieta była anonimowa i zawierała sześć pytań. Miała na celu poznanie preferencji studentów odnośnie formy szkolenia bibliotecznego.

W ankiecie wzięli udział studenci rozpoczynający studia dzienne licencjackie oraz magisterskie, którzy uczestniczyli w obowiązkowym szkoleniu bibliotecznym. Forma szkolenia – obejmowała wykład połączony z prezentacją i zajęciami praktycznymi oraz jako uzupełnienie wiadomości dostępny online przewodnik: „Szkolenie biblioteczne. Pierwsze kroki w bibliotece”. Zajęcia odbywały się w czytelni ogólnej Biblioteki PSW w Białej Podlaskiej.

Zadaniem szkolenia jest budowanie pozytywnego wizerunku pracownika biblioteki, niwelowanie negatywnego stereotypu bibliotekarza, jako osoby nieprzyjemnej czytelnikowi, niechętniej do życzliwej pomocy, ograniczającej się do udzielania uwag typu „Proszę o ciszę!”.

W grupie ankietowanych, tj. 324 studentów, były 162 kobiety (50%) i 162 mężczyzn (50%). Grupy nie były dobierane celowo, o ich ilości zdecydował przypadek. Średnia wieku badanych studentów to 19 lat.

Na prośbę, aby określono swoje kompetencje po ukończeniu szkolenia, 318 respondentów (98%) odpowiedziało, że wie jak korzystać z biblioteki. Tylko w przypadku pięciu ankietowanych (2%) szkolenie nie przyniosło oczekiwanych rezultatów.

Na pytanie Czy uważa Pan/Pani, że szkolenie biblioteczne: jest przydatne, jest nudne, ale potrzebne, jest stratą czasu, 205 ankietowanych (63%) odpowiedziało, że szkolenie jest przydatne, 103 osoby (31%) uważały, że szkolenie jest nudne, ale potrzebne, a 15 osób (6%) stwierdziło, że szkolenie to strata czasu. Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi.

Sprawdzono również, jaką formę szkolenia preferują osoby, które stwierdziły, że forma wykładu jest nudna. Okazuje się, że 50 spośród 103 osób wskazało na szkolenie w formie online. Natomiast 13 osób z 15, które uważały szkolenie za stratę czasu, również preferują szkolenie w formie online.

Na pytanie: Ile powinno trwać szkolenie biblioteczne?, uczestnicy szkolenia odpowiedzieli bardzo różnie. Jednak największa liczba badanych, bo aż 40%, odpowiedziała, że szkolenie powinno trwać 30 minut, 31% – 45 minut, a więc tyle, ile trwało. Pozostałe osoby (29%) zaproponowały różne inne czasy trwania szkolenia.

Czy treść szkolenia została przekazana w zrozumiałym i przystępnym sposób? Na tak postawione pytanie odpowiedzi pozytywnej udzieliło 319 studentów, czyli 98% respondentów, negatywnej – 4 osoby, a 1 osoba nie miała zdania.

W kolejnym pytaniu poproszono studentów o ocenę szkolenia w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo słabe a 5 bardzo dobre. 46% studentów oceniło je, jako bardzo dobre, 41% jako dobre.

Pytanie ostatnie brzmiało: Jaka forma szkolenia Pani/Panu odpowiada najbardziej?

Śród ankietowanych studentów 213 (66%) odpowiedziało, że preferuje szkolenie w dotychczasowej formie, czyli tradycyjnej. 107 badanych, czyli 33% zaznaczyło, że odpowiada im najbardziej szkolenie w formie online. Pozostali ankietowani nie udzielili odpowiedzi.

Na podstawie analizy ankiety nasuwa się wnioski, że szkolenie w takiej formie, jaka jest dotychczas stosowana, przynosi efekty. Co więcej, forma ta studentom odpowiada.

Ankieta pokazała, że szkolenie w formie tradycyjnej spełnia założenia – jest przydatne i potrzebne. Po uczestnictwie w szkoleniu, studenci wiedzą, jak funkcjonuje biblioteka i jak z niej korzystać.

Informacje przekazywane studentom podczas szkolenia były zrozumiałe. Statystycznie szkolenie zostało ocenione, jako „dobre”. Na szczęście nawet osoby, które dały niskie oceny, stwierdziły, że treści były przekazane w sposób zrozumiały.

Głównym celem, przeprowadzonej ankiety, było poznanie preferencji studentów odnośnie formy szkolenia. Mieli oni do wyboru formę tradycyjną i online, która wydaje się być dla współczesnego pokolenia bardziej interesująca. Ku zdziwieniu autorów badania ewaluacyjnego, respondenci wybrali formę tradycyjną. Głosowało na nią aż 66% studentów.

Ankietowani wskazując preferowaną formę szkolenia proszeni byli o uzasadnienie swojego wyboru. Najczęściej wskazywana zaleta szkolenia tradycyjnego to: bezpośredni kontakt z bibliotekarzem i uczestnikami szkolenia. Studenci uznali, że szkolenie, które prowadzi bibliotekarz, daje możliwość interakcji, dyskusji i natychmiastowego uzyskiwania odpowiedzi na zadane pytania. Ponadto uczestnictwo w szkoleniu grupowym daje możliwość nawiązywania relacji koleżeńskich, wymiany doświadczeń oraz uwag.

Biorąc pod uwagę wypowiedzi ankietowanych oraz propagowanie modelu zdalnego nauczania, podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: jaką formę powinno przybrać szkolenie biblioteczne? Czy biblioteka PSW powinna kontynuować „tradycyjne” rozwiązania, czy ewoluować w stronę nowoczesności?

Badania preferencji użytkowników pozwoliły na poznanie ich potrzeb względem szkolenia bibliotecznego, a także dały przyczynek do zastanowienia się nad ewentualnymi zmianami w sposobie prowadzenia szkoleń. Wniosek jest prosty – studentom odpowiada metoda łączenia wykładu bezpośredniego i treści dostępnych online. Jeśli studenci, którzy opowiadają się za szkoleniem w formie wykładu, a należą do pokolenia, które od najmłodszych lat ma stały kontakt z komputerem i nie są mu obce mobilne urządzenia oraz internet, w bibliotece PSW w przyszłym roku akademickim metodą kształcenia studentów pierwszego roku będzie nadal blended learning, czyli wykorzystanie nowoczesnych technologii w połączeniu z nauczaniem bezpośrednim (tradycyjnym). Ponadto trwają prace nad wdrożeniem platformy e-learningowej, na której oprócz szkolenia będą dostępne inne kursy pomocne studentom, np. omówienie platformy EBSCO.

Usługi edukacyjne biblioteki powinno się modyfikować zgodnie z preferencjami użytkowników i rozwojem technologii informacyjnych. Należy także wziąć pod uwagę rosnącą potrzebę jak najszybszego dostępu do informacji. Dlatego w szkoleniu bibliotecznym białskiej PSW, od przyszłego roku akademickiego, w większym zakresie poruszane będą zagadnienia informacji naukowej, tj. wyszukiwanie potrzebnej informacji, jej oceny i efektywnego wykorzystania.

Monika Gościak
Biblioteka Państwowej Szkoły Wyższej
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

▶▶▶ W KILKU SŁOWACH

Co dalej z ustawą Prawo o Stowarzyszeniach – punkt widzenia dużych organizacji członkowskich

W dniu 10 września br. w Warszawskim Domu Technika NOT odbyło się spotkanie sieciowych organizacji pozarządowych, zorganizowane przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP) nt. „Co dalej z ustawą Prawo o Stowarzyszeniach – punkt widzenia dużych organizacji członkowskich.”

Od dawna dostrzegana jest przez organizacje pozarządowe nieadekwatność prawa wobec stowarzyszeń, zwłaszcza tych o charakterze masowym, mających do realizacji cele na rzecz społeczeństwa. Mają one ugruntowaną tradycję sięgającą kilkudziesięciu lat historii, dysponując siecią oddziałów i jednostek organizacyjnych w całym kraju oraz majątkiem.

Brak czytelności zapisów legislacyjnych, różnorodna ich interpretacja, a także niechęć organów administracyjnych i samorządowych do korzystania z doświadczenia i dorobku organizacji pozarządowych tworzących społeczeństwo obywatelskie sprawia, iż wszystkie te zróżnicowania mają istotny wpływ na możliwość działań ruchów społecznych.

W samym tylko rejestrze sądowym miasta stołecznego Warszawy jest zarejestrowanych 11 tysięcy organizacji i stowarzyszeń społecznych! Brak czytelnego sprecyzowania tego, co jest przedmiotem działalności społecznej, a co biznesowej, kto to jest i co wyróżnia wolontariusza, jakie są prawa, ale i obowiązki członka organizacji społecznej, jak też rozumieć działalność społeczną. Dlaczego inaczej jest ona traktowana gdy jest skierowana do członków własnej organizacji, a inaczej gdy do niezrzeszonych? Wątpliwości budzi traktowanie członków i organizacji społecznych jak podmiotów prawa gospodarczego przez organa finansowe. To tylko kilka z tematów, jakie poruszono podczas tego spotkania.

Uczestniczący wskazywali na konieczność ujęcia przez nowe prawo o stowarzyszeniach zapisów dotyczących organizacji zrzeszających specjalistów.

Aktualnie w kilku ośrodkach władzy: w Sejmie, w Senacie oraz pod auspicjami Kancelarii Prezydenta RP trwają prace nad zmianą obowiązujących przepisów dotyczących ustawy Prawo o Stowarzyszeniach. Duże organizacje społeczne dążą do uwzględnienia ich specyfiki i dorobku, zwłaszcza wyróżników jakimi jest struktura, na którą składa się sieć jednostek terenowych, majątek oraz konieczność zatrudniania kadr do administrowania tą strukturą, a także profesjonalizm w zakresie przedmiotowej działalności statutowej.

Przedstawiciele OFOP zobowiązali się do przygotowania na najbliższe spotkanie konsultacyjne zespołu roboczego ds. nowelizacji ustawy Prawo o Stowarzyszeniach, które odbędzie się pod patronatem Kancelarii Prezydenta RP materiału wyjściowego uwzględniającego zgłoszone w dyskusji wnioski i postulaty. W spotkaniu oprócz przedstawicieli władz OFOP i FSNT NOT uczestniczyli m.in. przedstawiciele Związku Harcerzy Polskich, Zrzeszenia Studentów Polskich, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Opracował: Janusz M. Kowalski FSNT NOT
Źródło: <http://ofop.eu/>

Publikacje w językach obcych oraz ich czytelnicy

Od 1 października do 31 grudnia 2011 r. w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze (PBW) prowadzone były badania dotyczące publikacji obcojęzycznych oraz ich czytelników, którzy odwiedzili w tym czasie bibliotekę.

Skąd to zainteresowanie?

W Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych¹ jednym z podstawowych zadań jest planowe gromadzenie, pozyskiwanie i wprowadzanie do zbiorów bibliotecznych właściwych materiałów. Przeglądając katalogi wydawnicze, w celu uzupełnienia i wzbogacenia zbiorów, należy pamiętać o polityce gromadzenia. Przewidywana wielkość nabytków uzależniona jest od liczby potencjalnych czytelników, planowanego rozwoju biblioteki i oczywiście od środków finansowych. Aby temu sprostać, należy nieustannie monitorować zapotrzebowanie klientów biblioteki.

W PBW działa zespół do spraw gromadzenia zbiorów, skupiający specjalistów bibliotekoznawców, pomagających w podejmowaniu właściwych decyzji². Nie bez znaczenia są dezyderaty czytelników. Ponadto na stronie internetowej biblioteki działa dla czytelników aktywny link „Zaproponuj do kupienia”. W ten sposób osoby korzystające z biblioteki (nauczyciele, studenci czy uczniowie) mogą wpływać na politykę gromadzenia naszych zbiorów. Prowadzimy również różnego rodzaju sondaże, których celem jest badanie potrzeb czytelników, aby księgozbiór był właściwie kształtowany. „Martwe druki, w nadmiarze egzemplarzy zamulające domy

i biblioteki, zaczynają stanowić poważny problem i częstokroć powstrzymują przed nabywaniem nowości”³.

Biblioteka, której zbiory oparte są wyłącznie na literaturze krajowej, bez aktualnych wydawnictw obcojęzycznych, traci swój prestiż⁴. Do tworzenia biblioteki wielokulturowej potrzebne są głównie materiały ułatwiające naukę języków obcych: podręczniki, przewodniki, nowości literackie, książki popularnonaukowe, a także filmy, płyty oraz audiobooki. Wysokie kompetencje pracowników, również te językowe, są obecnie kluczem do sukcesu zawodowego.

Wiele bibliotek w kraju otwiera się na przyjęcie nowości w językach obcych. Obserwujemy dużo aktywności w celu pozyskiwania tego rodzaju zbiorów.

W Bibliotece Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy ruszyła akcja społeczna „Uwolnij Obcojęzyczną!”⁵, zainicjowana w listopadzie 2011 r. Ma ona na celu poszerzenie zbiorów obcojęzycznych biblioteki i posiada dwa wymiary. Z jednej strony organizatorzy pragną ułatwić mieszkańcom Warszawy dostęp do publikacji pomocnych w nauce języków obcych i promować czytelnictwo obcojęzyczne, z drugiej zaś, z uwagi na wzrastającą liczbę obcokrajowców w stolicy chcą, aby i oni mogli odnaleźć tutaj część swojej kultury i zobaczyć, że jest ona dostrzegana oraz ceniona.

Innym przykładem pozyskiwania zbiorów obcojęzycznych jest program „America@your-library”. Opiera się on na partnerstwie pomiędzy ambasadą USA a wybranymi bibliotekami publicznymi w Polsce. W ramach tego programu biblioteki partnerskie otrzymują zbiór książek i innych materiałów w języku angielskim poświęconych Stanom Zjednoczonym, jak również dostęp do internetowych baz danych⁶.

Wymienione przykłady mogą posłużyć jako inspiracja dla innych bibliotek. Taki sam walor mogą mieć badania dotyczące literatury obcojęzycznej i jej wykorzystania, przeprowadzone w PBW im. M. Grzegorzewskiej w Zielonej Górze. Celem niniejszego artykułu jest opisanie wyników tych badań.

PBW posiada ogółem 182 662 wol. Literatura obcojęzyczna to 5805 wol., tj. 3,2% wszystkich zbiorów biblioteki. Najwięcej jest literatury w języku rosyjskim – 2987 wol., 51% całych zbiorów obcojęzycznych. Nie dziwi ten fakt, zważywszy na politykę gromadzenia literatury w tym języku w minionych latach. Na drugim miejscu są zbiory w języku angielskim – 1046 wol. (18%) i tuż za nimi literatura w języku niemieckim – 991 wol. (17%). Zbiorów w języku francuskim jest zdecydowanie mniej – 440 wol., stanowią one 8% zbiorów obcojęzycznych, łacińskich – 231 wol. (4%). Pozostałe zbiory to książki w języku hiszpańskim – 53 wol. (1%) oraz w innych językach, łącznie 57 wol., co stanowi 1% wszystkich zbiorów obcojęzycznych. Do rzadkości należą zatem publikacje w języku esperanto (13), prasłowiańskim (8), włoskim (8), chorwackim (5), nowogreckim (4), rumuńskim (4), słowackim (3) oraz arabskim, białoruskim, czeskim, hebrajskim, litewskim, ukraińskim po 2.

Wśród zasobów obcojęzycznych zdecydowaną większość stanowi literatura piękna i podręczniki (odpowiednio 2616 wol. i 2518 wol.), tj. 45% i 43% zasobu obcojęzycznego. Dużo jest różnego rodzaju encyklopedii oraz słowników z poszczególnych dziedzin wiedzy – 385 wol. (7%). Wśród pozostałych kategorii zbiorów są czasopisma – 131 wol. (2%), publikacje reprezentujące inne dziedziny wiedzy – 93 wol. (2%) oraz słowniki językowe – 62 wol. (1%).

Z PBW korzysta wiele grup czytelników. Wśród nauczycieli są uczący w przedszkolach, w różnych typach szkół oraz nauczyciele aka-

demicy. Na potrzeby niniejszych badań potraktowano tę grupę jednolicie. Następnymi kategoriami czytelników są studenci oraz tzw. „inni” – uczniowie oraz osoby doksztalające się i doskonalące się na różnego rodzaju kursach oraz szkoleniach. W badanym okresie zarejestrowano 4821 wszystkich wypożyczeń. Z analizy danych wynika, że najliczniejszą grupą wśród wypożyczających byli studenci – 3117 wypożyczeń (65%), następnie osoby nie związane bezpośrednio z oświatą, tzw. „inni” – 864 (18%) i nauczyciele – 840 (17%). Nieco inaczej przedstawiają się te proporcje, jeżeli weźmiemy pod uwagę wypożyczeń literatury obcojęzycznej. Było ich niewiele – 159, co stanowi 3,3% wszystkich wypożyczeń w badanym okresie. Z danych wynika, że najwięcej literatury w językach obcych czytają nauczyciele – 85 wypożyczeń (53% tej kategorii), studenci – 58 (37%) i „inni” – 16 (10%).

Warto również przeanalizować, w jakim języku najczęściej nasi czytelnicy wypożyczają książki. Najwięcej wypożyczeń przypada na literaturę w języku angielskim – 47 (30% wszystkich wypożyczeń obcojęzycznych). Zaraz za nią plasują się wypożyczenia w języku niemieckim – 41 (26%). Literatura w języku francuskim znalazła się na trzecim miejscu (29, tj. 18%). Następne miejsce zajęły wypożyczenia w języku rosyjskim – 18 (11%) i łacińskim – 11 (7%). Zbiory w językach: czeskim, esperanto, hiszpańskim, ukraińskim i włoskim były wypożyczane sporadycznie. W sumie wypożyczono 13 książek, co stanowi 8% udostępnień obcojęzycznych.

Czytelnicy literatury obcojęzycznej nie stanowili też znaczącej części w stosunku do wszystkich czytelników PBW. W IV kwartale 2011 r. bibliotekę odwiedziło ogółem 2735 czytelników. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowili studenci – 1830 (67%), następnie nauczyciele – 487 (18%) i „inni” – 418 (15%). W tym czasie odwiedzin czytelników literatury obcojęzycznej było 102, tj. 3,7% ogółu. Największą liczbę odwiedzin zarejestrowano wśród nauczycieli – 51 (50%). Na drugim miejscu uplasowali się studenci (35, tj. 35%). Najmniej licznie odwiedzają naszą placówkę uczniowie oraz osoby doksztalające się i doskonalące się, czyli „inni” – 15 (15%).

Niniejsze badania są pierwszym takim przedsięwzięciem w historii naszej biblioteki. Biorąc pod uwagę mały udział procentowy wypożyczeń literatury obcojęzycznej w ogólnej liczbie

▶▶▶ W KILKU SŁOWACH

Wrześniowy zjazd Szkoły Partycypacji Społecznej

W dniach 5-7 września br. odbyła się kolejna sesja Szkoły Partycypacji Społecznej. Tym razem szkolenie odbyło się w woj. kujawsko-pomorskim. Uczestnicy zjazdu wzięli udział w zajęciach z modułu pomiaru oddziaływania społeczno-ekonomicznego oraz roli sektora w procesie zmniejszania różnic pomiędzy Polską a bardziej rozwiniętymi krajami UE. W Brzozie k. Bydgoszcy mieliśmy okazję rozmawiać z Kubą Wygnańskim na temat partycypacji i konsultacji społecznych, z Beatą Juraszek-Kopacz przećwiczyć pomiar oddziaływania społeczno-ekonomicznego oraz dyskutować o 12 postulatów organizacji pozarządowych w sprawie przyszłego okresu programowania, które Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych oraz Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” wypracowały wraz z innymi dużymi organizacjami do przekazania administracji rządowej. Elementem warsztatu była praca nad postulatami dotyczącymi polepszenia jakości realizacji polityk publicznych, włączając w proces planowania wdrażania i oceniania tych polityk organizacje trzeciego sektora.

Marzena Przybysz

KRB powołała zespół ds. zmian w badaniach statystycznych bibliotek

Na odbywającym się 17 września br. w BN posiedzeniu Krajowa Rada Biblioteczna dyskutowała nad projektem formularza GUS K-03 – *sprawozdanie bibliotek*, służącego do prowadzenia badań statystycznych bibliotek. Rada powołała zespół roboczy ds. zmian w tym formularzu. KRB przyjęła także zasadę indywidualnego rozpatrywania wniosków o opinię w sprawie łączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury i pozytywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia dot. bibliotek pedagogicznych.

W skład zespołu do prac nad zmianami w formularzu GUS K-03 – *sprawozdanie bibliotek* Rada powołała: prof. dr hab. Barbarę Sosińską-Kalotę (przewodniczącą), Małgorzatę Kłos, prof. dr. hab. Zdzisława Pietrzyka, Elżbietę Stefańczyk, Teresę Szymorowską, Danutę Tatarczak.

Wchodząca w życie 1 października br. nowelizacja ustawy o bibliotekach przewiduje możliwość łączenia – pod pewnymi warunkami – bibliotek publicznych z innymi instytucjami kultury. Jednym z warunków jest zasięgnięcie opinii KRB. Rada postanowiła, że wszystkie wnioski w sprawie tych opinii rozpatrywać będzie indywidualnie, po dogłębnym zapoznaniu się z dotychczasowym funkcjonowaniem danej biblioteki i rozważeniu możliwości jej funkcjonowania po połączeniu.

Ponadto KRB pozytywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie *szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych*.

Źródło <http://www.bn.org.pl>

zbiorów bibliotecznych, należy zauważyć, że cieszą się one zainteresowaniem. Najchętniej wypożyczane są książki w języku angielskim i niemieckim. To jest dla nas sygnał, że należy zwiększyć zbiory w tych językach. Szczególnie literatura niemieckojęzyczna, ze względu na nasze bliskie sąsiedztwo, powinna być sukcesywnie uzupełniana. Z analizy danych wynika, że najczęściej literaturę w tych językach wypożyczają nauczyciele i studenci.

Marzena Szafińska-Chadała
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. M. Grzegorzewskiej w Zielonej Górze

PRZYPISY:

- ¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. Nr 89, poz. 824).
- ² Zarządzenie nr 6 Dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. M. Grzegorzewskiej w Zielonej Górze z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie powołania zespołu do spraw gromadzenia zbiorów.
- ³ DUNIN, J. O czytaniu, *Przegląd Biblioteczny* 1991, nr 1, s. 36.
- ⁴ Por. ŻELECHOWSKA, E. *Sekcja Gromadzenia Książki Obcojęzycznej*. Dostęp: http://www.bu.kul.pl/dzial-gromadzenia-ksiazki-obcojezyczne-j_art_10690.html [odczyt: 25.01.2012].
- ⁵ Ruszyła akcja społeczna „Uwolnij Obcojęzyczną!”. Kampania zainicjowana przez Fundację Sukces – Centrum Rozwoju Kompetencji Społecznych ma na celu poszerzenie zbiorów obcojęzycznych biblioteki na warszawskiej Pradze. Dostęp: http://www.bppragapd.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=242&Itemid=415 [odczyt: 25.01.2012].
- ⁶ Por. Zaproszenie do wzięcia udziału w programie: Ameryka w twojej bibliotece. Dostęp: http://www.biblioteki.org/repository/PLIKI/KONKURSY/americ_a_AT_your_library_invitation_letter.pdf [odczyt: 25.01.2012].

WKRÓTCE:
nowa książka Wydawnictwa SBP
Zbigniew Gruszka
Przegląd Biblioteczny
Monografia

Kodeks etyki IFLA

dla bibliotekarzy i pracowników informacji

Po 2-letniej pracy (2010-2012) został uchwalony przez IFLA pierwszy międzynarodowy kodeks etyczny bibliotekarzy i pracowników informacji.

Jak pisze Hermann Roesch, jeden z członków zespołu, który przygotował kodeks w newsletterze FAIFE¹, bezpośrednim powodem opracowania tego dokumentu był jego brak, a właściwie brak międzynarodowego kodeksu etycznego dla środowiska bibliotekarzy, podczas gdy podobne posiadają archiwiści i muzealnicy. W preambule do kodeksu, jego autorzy dodatkowo wyjaśnili, że kodeks należy traktować jako ciąg etycznych propozycji zarówno dla pojedynczych bibliotekarzy, jak też dla stowarzyszeń bibliotekarzy i pracowników informacji, tworzących i rewidujących swoje kodeksy². IFLA, zlecając opracowanie kodeksu nie miała na celu zastąpienie bądź usunięcie już obowiązujących kodeksów, a raczej rozwinięcie istniejących poprzez ich badanie, konsultację i współpracę. IFLA nie oczekuje też pełnej zgodności narodowych kodeksów z kodeksem IFLA. Kodeks IFLA ma, zdaniem twórców, spełniać trzy podstawowe funkcje: 1) zachęcać do refleksji nad zasadami etycznymi; 2) formować samoświadomość zawodową bibliotekarzy; 3) propagować politykę transparentności wobec użytkowników i społeczeństwa³. U źródeł powstania kodeksów legło przekonanie o szczególnej wartości pracy bibliotecznej i obecności w niej ważnych problemów etycznych. Niemniej ważne było przekonanie o potrzebie wspierania dostępu do informacji oraz szczególnej roli bibliotekarza w nowoczesnym społeczeństwie.

Trudno nie zgodzić się z tymi uzasadnieniami, z tą próbą diagnozy kondycji zawodu bibliotekarskiego zawartą we wstępie do kodeksu. Podobne pozytywne odczucia można

wyrazić w stosunku do kodeksu jako takiego, do jego formy i treści. Kodeks IFLA jest typowym dokumentem pośród kodeksów etycznych. Oprócz wspomnianej preambuły tworzy go 6 rozdziałów: *Dostęp do informacji; Odpowiedzialność wobec użytkownika i społeczeństwa; Prywatność, dyskrecja, transparentność; Wolny dostęp i własność intelektualna; Neutralność i integralność personalna; Relacje z kolegami i współpracownikami*, zdają się wskazywać, że osią budowy kodeksu są uniwersalne standardy i wartości etyczne, wspólne, przynajmniej deklaratorywnie, dla środowiska bibliotekarzy i pracowników informacji. Wokół nich zostały zgrupowane podstawowe powinności etyczne bibliotekarzy i pracowników informacji. Przykładowo w dostępie do informacji jest mowa o unikaniu wszelkich ograniczeń i restrykcji w tym zakresie. Pośród obowiązków osób i społeczeństwa akcentowany jest zakaz dyskryminacji z jakichkolwiek względów, poszanowanie mniejszości narodowych. Gdy mowa o dyskrecji IFLA zwraca uwagę między innymi na ochronę danych osobowych oraz na przeciwdziałanie korupcji. Bardzo rozbudowany jest rozdział poświęcony otwartemu dostępowi do zbiorów oraz własności intelektualnej. Z jednej strony jest w nim mowa o potrzebie jak najszerzego otwarcia zasobów bibliotecznych i informacyjnych, z drugiej strony – o obowiązku przestrzegania prawa autorskiego. Ważny z punktu widzenia etyki jest rozdział następny, postulujący przestrzeganie zasad neutralności zarówno w dostępie do informacji, jak też przy gromadzeniu i opracowaniu dokumentów. Ostatnia część kodeksu porusza kwestię sto-

▶▶▶ W KILKU SŁOWACH

Wspólna księgowość oraz jeden dyrektor

Od października wchodzi w życie oczekiwane przez gminy przepisy umożliwiające łączenie bibliotek publicznych z instytucjami kultury.

Biblioteka publiczna może być samodzielną instytucją albo wchodzić w skład innej instytucji kultury, w tym powstałej w wyniku połączenia.

Opinia i zgoda

Aby gmina mogła połączyć swoją bibliotekę np. z domem kultury, muszą zostać spełnione określone w ustawie warunki.

Po pierwsze, połączenie nie może spowodować uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań. Po drugie, konieczne jest uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Zgoda ta będzie wydawana po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Bibliotecznej oraz właściwej wojewódzkiej biblioteki publicznej.

Procedura

O planowanym połączeniu biblioteki publicznej z np. gminnym domem kultury gmina ma obowiązek poinformować mieszkańców i uzasadnić swoją decyzję w tej sprawie.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o bibliotekach informacja ta powinna trafić do publicznej wiadomości co najmniej sześć miesięcy przed dniem wydania aktu o połączeniu biblioteki.

Rozwiązanie takie stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów ustawy o organizowaniu działalności kulturalnej.

Podstawa prawna: Ustawa z 31 sierpnia 2011 r. (Dz.U. nr 207, poz. 1230).

Michał Cyrankiewicz

Źródło: „Rzeczpospolita” 27.09.2012

Trzeci ogólnopolski kongres bibliotek publicznych

Kongres bibliotek publicznych to doroczne wydarzenie, organizowane przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Przez dwa dni blisko 400 bibliotekarek i bibliotekarzy z całej Polski wzięło udział w praktycznych zajęciach, zapoznano się z dobrymi praktykami. Spotkanie służyło integracji i wzajemnej inspiracji. III ogólnopolski kongres bibliotek publicznych, który odbył się 11-12.10. br. stał się okazją do zaprezentowania „Biblioteki z wizją”.

Źródło: <http://www.biblioteki.org>

sunków międzyludzkich w pracy bibliotecznej, promowania odmienności, zakazu dyskryminacji osób o zróżnicowanym statusie społecznym, potrzebę wzajemnego wspierania się, doskonalenia zawodowego itd.⁴ Dodajmy, że kodeks został opracowany w dwóch wersjach: dłuższej (finalnej) oraz krótszej, obejmującej istotę przesłania we wszystkich punktach.

Jak się wydaje twórcy kodeksu zawarli w nim większość istotnych etycznych wyznaczników pracy bibliotecznej i informacyjnej. Lista nieuwzględnionych wartości, czy standardów etycznych obejmuje kwestie szczegółowe, np. pominięcie cech osobowych bibliotekarza – pracownika informacji (punktualność, sumienność itd.), czy etycznych uwarunkowań kierowania biblioteką. Pewne zastrzeżenie może budzić pominięcie powinności etycznych w kontekście dynamicznego rozwoju technologii informacyjnych, w tym Biblioteki 2.0. Kodeks etyczny IFLA jest kodeksem dla wszystkich, co jest jego siłą, ale i słabością. Niewątpliwą siłą kodeksu jest promowanie przezeń wartości uniwersalnych, wspólnych, łączących bibliotekarzy i pracowników informacji na całym globie. Słabością kodeksu jest unikanie tematów kontrowersyjnych, politycznych i ideologicznych, tworzenie trochę na siłę katalogu bezwzględnie wspólnych i słusznych wartości etycznych w duchu poprawności politycznej, czego wyrazem jest połączenie ze sobą w jednej frazie orientacji religijnej i seksualnej. Jakby uprzedzając ewentualne zarzuty, autorzy deklarują otwartość na współpracę i gotowość do zmian.

Dr Zdzisław Gębołyś
Uniwersytet Śląski w Katowicach

PRZYPISY:

- H. Roesch: IFLA Code of ethics for librarians In its final stage [online]. [dostęp 17 sierpnia 2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/files/faife/publications/newsletter/july-2012.pdf>
- IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers [online]. [dostęp 17 sierpnia 2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.ifla.org/files/faife/publications/IFLA%20Code%20of%20Ethics%20-%20Long_0.pdf – kodeks IFLA został zatwierdzony 12 sierpnia 2012 roku.
- Tamże.
- Tamże.

Wymagania kwalifikacyjne dla pracowników bibliotek

Propozycja Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

18 maja 2012 r. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiło projekt rozporządzenia w sprawie wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oceniło projekt negatywnie (Uwagi i stanowisko SBP są dostępne na portalu SBP pod adresem: <http://www.sbp.pl/l/wymaganiakwalifikacyjne>), przedstawiając MKiDN swój projekt, zamieszczony niżej wraz z uzasadnieniem, tj. podaniem założeń, którymi kierowaliśmy się przygotowując taką, a nie inną propozycję wymagań kwalifikacyjnych.

Praca w bibliotekach i ośrodkach informacji jest dostępna dla wszystkich, i co do tego nie ma wątpliwości. Można to sprawdzić doświadczalnie – wystarczy przejrzeć dane dotyczące wykształcenia w corocznym opracowaniu „Biblioteki Publiczne w Liczbach” (tablica 21) lub zapoznać się z wykształceniem pracowników Biblioteki Narodowej, w której zatrudnieni są absolwenci najróżniejszych kierunków – od historyków, filologów, po socjologów, filozofów, prawników, inżynierów.

Chodzi jednak o to, by otwartości zawodu i różnorodności kwalifikacji nie mylić z koniecznością kształcenia i doksztalania kierunkowego. Każdy może pracować w bibliotece, ale inna powinna być ścieżka awansu kogoś, kto się doksztala, kto zdobywa kwalifikacje uwzględniające efekty kształcenia z zakresu bibliotekoznawstwa, bibliologii, informatologii czy archiwistyki, a inna osób, które poprzestają na dowolnym licencjacie czy dowolnych studiach magisterskich.

Nie ma zawodów, które nie wymagałyby do kształcenia i podwyższania swoich kwalifikacji. Bibliotekarstwo i informacja również do nich należą. I ten wymóg powinien być powiązany z możliwościami awansowymi.

Niżej przedstawiamy uzasadnienie dla projektu SBP oraz wykaz stanowisk i określenie wymagań.

Uzasadnienie

1. Podstawowym założeniem dla określania wymagań kwalifikacyjnych stawianych pracownikom bibliotek jest przyjęcie struktury stanowisk w bibliotekach, w których pracują następujące kategorie pracowników merytorycznych:
 - a) pracownicy służby bibliotecznej,
 - b) bibliotekarze dyplomowani,
 - c) dokumentaliści,
 - d) dokumentaliści dyplomowani,
 - e) pracownicy informacji naukowej,
 - f) pracownicy naukowci (naukowo-badawczy).
2. Stanowiska w każdej kategorii są otwarte dla wszystkich, którzy spełniają określone wymagania w zakresie wykształcenia:
 - a) posiadają stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego w zakresie bibliologii i informatologii lub dziedzinie związanej z profilem biblioteki,
 - b) posiadają tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku studiów, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii,
 - c) posiadają tytuł zawodowy magistra lub równorzędny lub uzyskany w zakresie zgodnym z profilem biblioteki i kwalifikacje podyplomowe uzyskane na studiach podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii,
 - d) posiadają tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, lub tytuł zawodowy licencjata,

lub równorzędny uzyskany w zakresie zgodnym z profilem biblioteki,

e) posiadają wykształcenie średnie ogólne lub zawodowe.

3. Ścieżka awansu pracowników służby bibliotecznej, pracowników dokumentacji oraz pracowników informacji naukowej uzależniona jest od poziomu posiadanych kwalifikacji oraz oceny dorobku zawodowego weryfikowanego przez pracodawcę.
4. Ścieżka awansu pracowników dyplomowanych uzależniona jest od posiadanego wykształcenia oraz oceny dorobku zawodowego i naukowego przez pracodawcę i odpowiednią komisję państwową.
5. Ścieżka awansu pracowników naukowych (naukowo-badawczych) uzależniona jest od posiadanych stopni naukowych oraz oceny dorobku naukowego przez odpowiednią komisję państwową.
6. Wskazane jest zachowanie odpowiedniości między stanowiskami bibliotecznymi i stanowiskami pracowników dokumentacji i informacji naukowej.
7. Na stanowiskach pracowników dyplomowanych: starszy kustosz dyplomowany, kustosz dyplomowany, adiunkt biblioteczny, asystent biblioteczny, starszy dokumenta-

lista dyplomowany, dokumentalista dyplomowany, adiunkt dokumentalista, asystent dokumentalista wymagane jest posiadanie tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego uzyskanego na kierunku studiów, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii oraz dorobku zawodowego i naukowego w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii, informatologii, archiwistyki.

8. Na stanowiskach: starszy kustosz, kustosz, starszy bibliotekarz, starszy dokumentalista wymagane jest posiadanie tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego uzyskanego na kierunku studiów, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii oraz dorobku zawodowego w zakresie bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii, informatologii lub kwalifikacji podyplomowych uzyskanych na studiach podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do wskazanych wyżej dziedzin.
9. Aby zmobilizować pracowników do stałego podnoszenia kwalifikacji, wskazane jest określenie maksymalnego stażu pracy na stanowiskach niewymagających posiadania tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego.

WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE UPRAWNIAJĄCE DO ZAJMOWANIA OKREŚLONYCH STANOWISK W BIBLIOTEKACH

1. Pracownicy służby bibliotecznej

Lp.	Stanowisko	Wymagane minimalne kwalifikacje	
		Wykształcenie	Maksymalny staż na stanowisku
1.	Starszy kustosz	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii oraz znaczący dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku związanym z profilem biblioteki i kwalifikacje podyplomowe uzyskane na studiach podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii oraz znaczący dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii	

2.	Kustosz	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku związanym z profilem biblioteki i kwalifikacje podyplomowe uzyskane na studiach podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii	
3.	Starszy bibliotekarz	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii oraz dorobek zawodowy lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny na kierunku związanym z profilem biblioteki oraz kwalifikacje podyplomowe uzyskane na studiach podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii	
4.	Bibliotekarz	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku związanym z profilem biblioteki	
5.	Młodszy bibliotekarz*	Tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny	3 lata

*Na najniższym stanowisku można pozostawić dowolność kierunku wykształcenia zakładając, że awans uwarunkowany ma być uzyskaniem magisterium z inib lub w dziedzinie związanej z profilem biblioteki.

2. Pracownicy dokumentacji i informacji naukowej

Lp.	Stanowisko	Wymagane minimalne kwalifikacje	
		Wykształcenie	Maksymalny staż na stanowisku
1.	Starszy dokumentalista/ Starszy pracownik informacji naukowej	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii oraz dorobek zawodowy lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny na kierunku związanym z profilem biblioteki oraz kwalifikacje podyplomowe uzyskane na studiach podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii	

2.	Dokumentalista/ Pracownik informacji naukowej	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku związanym z profilem biblioteki	
3.	Młodszy dokumentalista/ Młodszy pracownik informacji naukowej	Tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny	3 lata

3. Bibliotekarze dyplomowani, dyplomowani dokumentaliści

Lp.	Stanowisko	Wymagane minimalne kwalifikacje	
		Wykształcenie	Maksymalny staż na stanowisku
1.	Starszy kustosz dyplomowany/ Starszy dokumentalista dyplomowany	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny oraz dorobek zawodowy i naukowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii, informatologii, archiwistyki	
2.	Kustosz dyplomowany/ Dokumentalista dyplomowany	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii, informatologii, archiwistyki	
3.	Adiunkt biblioteczny/ Adiunkt dokumentalista	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii, informatologii, archiwistyki	
4.	Asystent biblioteczny/ Asystent dokumentalista	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny oraz dorobek zawodowy w zakresie bibliotekoznawstwa, bibliologii, informatologii, archiwistyki	np. 8 lat

Proponujemy przyjąć, że:

1. Na stanowisku asystenta bibliotecznego / asystenta dokumentalisty zatrudnia się osobę z tytułem zawodowym magistra lub równorzędnym uzyskanym na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii lub z tytułem magistra w dziedzinie związanej z profilem biblioteki oraz dyplomem ukończenia studiów podyplomowych, których efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, archiwistyki, bibliologii i informatologii.

2. Awans na adiunkta bibliotecznego / adiunkta dokumentalistę wymaga złożenia egzaminu państwowego na bibliotekarza / dokumentalistę dyplomowanego lub uzyskania stopnia naukowego doktora w zakresie bibliologii i informatologii lub dziedziny związanej z profilem biblioteki.

3. Na stanowisku kustosza dyplomowanego / dokumentalisty dyplomowanego zatrudnia się osobę spełniającą wymagania określone dla stanowiska adiunkta bibliotecznego / adiunkta dokumentalisty, która dysponuje znaczącym dorobkiem zawodowym.

4. Na stanowisku starszego kustosza dyplomowanego / starszego dokumentalisty dyplomowanego zatrudnia się osobę spełniającą wymagania określone dla stanowiska kustosza dyplomowanego / dokumentalisty dyplomowanego, która dysponuje znaczącym dorobkiem zawodowym i naukowym.

4. Pracownicy naukowo-badawczy

Lp.	Stanowisko	Wymagane minimalne kwalifikacje	
		Wykształcenie	Maksymalny staż na stanowisku
1.	Profesor	Stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie bibliologii i informatologii lub nauk związanych z profilem biblioteki	–
2.	Adiunkt	Stopień naukowy doktora nauk w zakresie bibliologii i informatologii lub nauk związanych z profilem biblioteki	–
3.	Asystent	Tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku, którego efekty kształcenia odnoszą się do bibliotekoznawstwa, bibliologii i informatologii lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny uzyskany na kierunku związanym z profilem biblioteki	8 lat

Historyczne wędrówki z biblioteką konkurs dla bibliotek

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Porozumienie Wydawców Książki Historycznej organizują ogólnopolski konkurs na działania popularyzujące książkę i wiedzę historyczną w bibliotekach w roku 2012.

Konkurs jest jedną z inicjatyw II Salonu Bibliotek, zorganizowanego podczas XXI Targów Książki Historycznej w Warszawie, w dniach 29 listopada – 2 grudnia 2012 r.

Celem Konkursu jest: promocja publikacji tradycyjnych i elektronicznych o treści historycznej w szerokich kręgach społeczeństwa, upowszechnianie wiedzy historycznej w różnorodnych formach akcji kulturalnych i edukacyjnych skierowanych do różnych grup społecznych, upowszechnianie dokonań znanych postaci historycznych, popularyzacja regionalnej i lokalnej historii poprzez upowszechnianie działalności ludzi zasłużonych dla lokalnej społeczności, ocalenie od zapomnienia regionalnej i lokalnej historii, budowanie lokalnej tożsamości wokół ważnych wydarzeń i postaci.

Organizatorami konkursu są Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Porozumienie Wydawców Książki Historycznej. Konkurs „Historyczne wędrówki z biblioteką” obejmuje działania bibliotek od stycznia do końca listopada 2012. Adresatami konkursu są biblioteki wszystkich rodzajów działające na terenie Rzeczypospolitej Polskiej finansowane ze środków publicznych i/lub prywatnych (biblioteki: publiczne każdego szczebla samodzielne lub będące częścią innych instytucji kultury, szkolne, pedagogiczne, wyższych uczelni, naukowe, fachowe, specjalne, inne). Programy mogą być realizowane przez pojedyncze biblioteki lub wspólnie z innymi bibliotekami gminy/miasta/regionu na zasadach partnerskich. Inne rodzaje instytucji (wydawcy, księgarze, organizacje pozarządowe, domy kultury, samorządy lokalne, inne) mogą brać udział w programie realizowanym przez bibliotekę jako instytucje wspierające.

Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest przesłanie dokumentacji z realizacji programu w postaci elektronicznej do Biura ZG SBP w terminie do 9 grudnia 2012 r. na adres e-mail: konkurs@sbp.pl.

Laureaci miejsc 1-3 zobowiązują się do przygotowania w okresie 1 miesiąca od ogłoszenia wyników konkursu, w porozumieniu z Biurem ZG SBP, prezentacji przeznaczonej do upowszechnienia na portalu www.sbp.pl.

Dodatkowych informacji o konkursie udzielają J. Pasztaleniec-Jarzyńska, e-mail: j.pasztaleniec-jarzyńska@sbp.pl oraz Małgorzata Woźniak, e-mail: m.woźniak@sbp.pl, tel. 22 608 28 27.

http://www.sbp.pl/konkursy/historyczne_wedrowki_z_biblioteka

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
Porozumienie Wydawców Książki Historycznej

Nowa odsłona

Książnicy Beskidzkiej

W latach 2010 i 2011 Książnica Beskidzka zajęła pierwsze miejsce w rankingu bibliotek publicznych powiatów grodzkich w województwie śląskim.

GENEZA NAZWY I OTOCZENIE BIBLIOTEKI

Biblioteki publiczne w kraju na przestrzeni ostatniej dekady w znaczący sposób zmieniły się. Z wypożyczalni książek i czasopism przekształciły się w nowoczesne centra informacji, edukacji i kultury. Wśród wielu instytucji kultury jedynie biblioteki publiczne funkcjonują w sieci ściśle powiązanej ze strukturą administracyjną kraju.

Wdrożenie kolejnego etapu reformy samorządowej w Polsce w 1999 r., przyniosło wiele zmian, zwłaszcza dla bibliotek, które straciły status bibliotek wojewódzkich. Tak też było w przypadku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Bielsku-Białej, której kontynuatorką jest Książnica Beskidzka. W pierwszym etapie, biblioteka została przekazana władzom samorządowym miasta Bielsko-Biała, przyjmując nazwę Miejskiej Biblioteki Publicznej. Od 8 czerwca 1999 r. biblioteka funkcjonuje pod obecnym „szyldem” uwzględniającym działalność merytoryczną biblioteki, obejmującą nie tylko miasto Bielsko-Biała, ale także południową część województwa śląskiego, umownie nazywanego Podbeskidiem. Nazwa jest adekwatna do pełnionych przez nią funkcji ponadlokalnych, biblioteki powiatowej. Książnica Beskidzka to nazwa dość uniwersalna, zarówno co do zadań, jak i zakresu działania, różnorodnych form informacyjnych i edukacyjnych oraz zasięgu terytorialnego.

Z dniem 1 kwietnia 1999 r., kiedy objąłem funkcję dyrektora biblioteki, wraz z gronem współpracowników podjęliśmy się próby wy-

pracowania nowego modelu organizacyjnego i merytorycznego działania biblioteki. W wyniku przeprowadzonej analizy zbilansowano m.in. zadania, które przestały być realizowane w związku z utratą statusu biblioteki wojewódzkiej, zwłaszcza instruktażu i metodyki. Funkcjonował dość rozbudowany Dział Metodyczny, z instruktorami rejonowymi w Oświęcimiu, Cieszynie, Wadowicach, Suchej Beskidzkiej i Żywcu. Opracowywana przecież była i wydawana bibliografia województwa bielskiego, gromadzono różnorodne materiały regionalne dotyczące całego województwa. W wyniku analizy przygotowany został nowy model organizacyjny i merytoryczny instytucji, który ostatecznie uzyskał akceptację naszego nowego organizatora. Powstały nowe komórki organizacyjne jak: Dział Animacji, Promocji i Marketingu, Dział Przetwarzania Danych (obecny Dział Informatyki), Centrum Wiedzy o Regionie, czy też Punkt Informacyjny o Unii Europejskiej (obecnie Europe Direct).

Określiłiśmy, że celem działalności Książnicy Beskidzkiej jest edukacja i informacja o charakterze interdyscyplinarnym społeczeństwa, przy wykorzystaniu różnorodnych mediów, oczywiście głównym źródłem pozostała nadal książka i czasopisma, ale wzbogacane o nowe nośniki fizyczne. W tym okresie transformacji Książnica Beskidzka przyjmowała przemiany znacznie trudniej, niż biblioteki gminne, które w pierwszym etapie reformy samorządowej w 1991 r. stawały się instytucjami samorządów gminnych.

WYBRANE DZIAŁANIA MERYTORYCZNE I ORGANIZACYJNE

Aktualna struktura Książnicy Beskidzkiej to: Biblioteka Główna, Dział Zbiorów Specjalnych, 17 filii bibliotecznych znajdujących się na terenie miasta, zwłaszcza w dzielnicach peryferyjnych i dużych osiedlach mieszkaniowych.

Księgozbiór liczy około 700 tys. różnorodnych materiałów bibliotecznych, przy średniej rocznej rejestracji 48 tys. czytelników, z wypożyczeniami prawie 1 400 000 materiałów bibliotecznych.

Wysoki zasięg czytelnictwa w Bielsku-Białej wynosi 27 na 100 mieszkańców, przy średniej wojewódzkiej 19. Wskaźnik wypożyczeń w Książnicy w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi – 603, przy średniej wojewódzkiej 383.

Ilość udostępnień zbiorów bibliotecznych na 1 czytelnika w województwie śląskim to 20,2 jednostek, a w Książnicy – 22,5.

Rozpoczęto restrukturyzację filii bibliotecznych, polegającą głównie na łączeniu małych bibliotek, przenoszeniu ich do bardziej funkcjonalnych i większych pomieszczeń.

W strukturze biblioteki w 1999 r. funkcjonowały 23 placówki filialne, obecnie 17.

Rozpoczęto równocześnie sukcesywne remonty we wszystkich placówkach filialnych na terenie miasta: modernizacja, wymiana wyposażenia, mebli, podniesienie estetyki i tworzenia w każdej naszej filii osobnego pomieszczenia dla zbiorów dziecięcych i młodzieżowych bądź też kąjaka dla najmłodszych, m.in.: MISIOTEKA w Filii w Komorowicach, ZAMKOLANDIA w Filii w Mikuszowicach Śląskich.

INFORMATYKA I KOMPUTERYZACJA

W latach 90. rozpoczęto komputeryzację zbiorów bibliotecznych. Nowy program biblioteczny „Patron” został zakupiony przez Zarząd Miasta Bielsko-Biała w 2000 r. Tym samym rozpoczęto intensywne prace w zakresie komputeryzacji zbiorów bibliotecznych, która została zakończona 31 grudnia 2011 r. Pierwszą agendą Książnicy Beskidzkiej, która rozpoczęła udostępnianie elektroniczne, w 2004 r. był Dział Udostępniania Zbiorów dla Dzieci.

Fot. z Archiwum Książnicy Beskidzkiej

Obecnie biblioteka posiada 172 stanowiska wyposażone w sprzęt komputerowy. Dla potrzeb czytelników jest udostępniany bezpłatnie internet na 52 stanowiskach komputerowych, zarówno w Bibliotece Głównej, jak i w placówkach filialnych. Książnica Beskidzka jest ważnym a zarazem jednym z pierwszych uczestników, tworzących Śląską Bibliotekę Cyfrową (od 2006 r.). Aktualnie na platformie cyfrowej Śląskiej Biblioteki Cyfrowej umieszczone zostało ponad 2600 publikacji, w tym ponad 70 najcenniejszych zbiorów Książnicy Beskidzkiej, głównie starodruków i cymelii, wśród nich należy wymienić m.in. „Biblię Norymberską” z 1540 r., rękopisy Emila Zegadłowicza, czy też „Metamorfozy” Owidiusza z 1527 r.

FINANSOWANIE I WSPÓŁPRACA ZEWNĘTRZNA

Działalność jest finansowana z budżetu miasta Bielsko-Biała, a zadania powiatowe z dotacji powiatowej. Środki budżetu muszą być uzupełniane środkami dodatkowymi.

Rozpoczęliśmy intensywne działania w celu pozyskania grantów pochodzących z różnych źródeł. Środki finansowe z tych programów przeznaczamy głównie na działalność kulturalną i informacyjno-edukacyjną, także na poprawę bazy materialnej.

Od 2003 r. Książnica Beskidzka jest członkiem wspierającym Euroregion Beskidy, skupiający gminy z terenu pogranicza polskiego i słowackiego, położne po obu stronach Beskidów. Rozpoczęliśmy proces tworzenia w bibliotece miejsca spotkań ponad podziałami.

Współpracujemy z wieloma instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami i organizacjami, m.in. z: Bielskim Klubem Alpinistycznym, Klubem Inteligencji Katolickiej, Wydziałem Humanistyczno-Społecznym Akademii Techniczno-Humanistycznej, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Polskim Czerwonym Krzyżem, Związkiem Harcerstwa Polskiego, Polskim Związkiem Filatelistycznym Oddział w Bielsku-Białej, Polskim Związkiem Niewidomych i innymi organizacjami zrzeszającymi osoby niepełnosprawne, Instytutem Pamięci Narodowej, Bielsko-Bialskim Towarzystwem Historycznym, Towarzystwem Miłośników Ziemi Bielsko-Bialskiej.

WYBRANE DZIAŁANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNE

W Czytelni Ogólnej Biblioteki Głównej obok prasy katolickiej, znajdują się czasopisma ewangelickie. Organizujemy różnorodne spotkania, odczyty przedstawiciele obu wyznań, wystawy Biblii. Od czterech lat w czasie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan, wspólnie z Radiem Anioł Beskidów, jesteśmy organizatorami Ekumenicznego Maratonu Czytania Biblii. Tylko w 2011 r. zorganizowaliśmy ponad 2000 różnorodnych imprez kulturalnych, akcji, form pracy kulturalno-informacyjnej i edukacyjnej. Książnica Beskidzka prowadzi działalność animacyjną, zwłaszcza w zakresie popularyzacji literatury, książki i czytelnictwa.

Dokonania Książnicy w 2007 r. Polska Izba Książki uhonorowała w ogólnopolskim konkursie za działania na rzecz promocji książki i czytelnictwa, przyznając tytuł Mistrza Promocji Czytania za zajęcie I miejsca w konkursie na „Najbardziej aktywną bibliotekę 2007”. Działalność kulturalno-edukacyjna odbywa się w Galerii Książnicy, Saloniku Literackim i Piwnicy Literackiej. Imprezy przygotowane w ramach Galerii, Piwnicy Literackiej lub Saloniku cieszą się dużym zainteresowaniem zarówno osób dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży. W ramach działalności edukacyjnej Książnica Beskidzka prowadzi prace w zakresie:

- edukacji i informacji europejskiej (Europe Direct),
- edukacji regionalnej („Dziedzictwo Kulturowe – Ojcowski Dom”),
- edukacji młodzieży w zakresie patologii i przestępstw wśród nieletnich (współpraca z Komendą Miejską Policji), (program „Świat wokół nas – zagrożenia”).

Szczególnym obszarem działań jest współpraca transgraniczna na pograniczu polsko-słowacko-czeskim. Książnica Beskidzka podejmuje wiele wspólnych przedsięwzięć kulturalnych, realizowanych z bibliotekami w Żylinie na Słowacji oraz we Frydku-Mistku w Republice Czeskiej. Przykładem tych działań jest coroczny konkurs pt.: „Tworzymy własne wydawnictwo”, adresowany do dzieci i młodzieży z Polski, Czech i Słowacji. W Bielsku-Białej organizowane są Dni Kultury i Literatury Czeskiej i Słowackiej. Prezentowane są także wystawy o różnorodnej tematyce autorów z Czech i Słowacji. Książnica Beskidzka współpracuje także z biblioteką w Szolnok na Węgrzech.

Bardzo ważnym obszarem działań jest współpraca na rzecz osób niepełnosprawnych. Książnica Beskidzka prowadzi specjalistyczną Filię Integracyjną, organizuje spotkania, konkursy i wystawy, których uczestnikami są osoby niepełnosprawne. Co roku organizowany jest program „Zobaczmy siebie”. Prowadzimy akcję „Książka do domu”, a także „Książnica Beskidzka proponuje: przeczytaj książkę”. Nie można tutaj pominąć działań promocji książki i czytelnictwa wśród dzieci. Zadania, w tym obszarze określiliśmy w programie „Książnica przyjazna dzieciom”. Aktywnie uczestniczymy w kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”.

Biblioteka XXI wieku musi reagować na potrzeby i dostosowywać swoją ofertę do oczekiwań użytkowników. Chodzi tutaj oczywiście o to, aby wciąż być atrakcyjnym. Wprowadzamy nowe formy działania, np. bardzo dobrze rozwijające się propozycje współpracy z Ośrodkiem Leczenia Psychiatrycznego „Olszówka” oraz Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „Klinika Świętego Łukasza” – Dzienny Oddział Psychiatryczny – warsztaty biblioterapii, czy też comiesięczne spotkania z lekarzami w ramach Klubu Zdrowia.

PARTNERSTWO POWIATOWE

Rozmowy na temat powierzenia zadań biblioteki powiatowej pomiędzy Starostą Bielskim a Prezydentem Miasta Bielska-Białej rozpoczęły się już w roku 1999 r., ostatecznie porozumienie zawarto w 2002 r. Działania w tym obszarze nie ograniczają się do nadzoru merytorycznego czy różnorodnych form instruktażu, prowadzonych głównie przez instruktorów metodyków, ale i niektóre komórki np.: Dział Informatyki, Dział Organizacyjny. Założyliśmy od samego początku, iż głównym naszym celem jest integracja środowiska bibliotekarzy powiatu bielskiego, stworzenie lobby bibliotecznego tak, aby biblioteki były zauważane i doceniane przez władze samorządowe poszczególnych gmin. W naszych działaniach podstawową zasadą jest partnerstwo w układzie Starostwo – Książnica Beskidzka i 10 bibliotek gminnych na terenie powiatu. W bieżącym roku już po raz dwunasty odbył się „Konkurs na najlepszą bibliotekę w powiecie bielskim”. Finał konkursu jest rozstrzygany zawsze w czasie Tygodnia Bibliotek. Co roku

zmienia się temat konkursu. Nagrody konkursowe funduje starosta bielski. Jest to często sprzęt komputerowy, audiowizualny, książki, to, co najbardziej potrzebne jest w pracy edukacyjnej i informacyjnej w bibliotece. Bibliotekarze uczestniczą także w dorocznym spotkaniu noworocznym animatorów i twórców kultury powiatu bielskiego, a często są także przez starostę wyróżniani. Z roku na rok biblioteki publiczne na terenie powiatu bielskiego pracują coraz lepiej. W rankingu prowadzonym przez Bibliotekę Śląską w ubiegłym roku powiat bielski zajął trzecie miejsce.

Tradycyjnie też organizujemy wspólne wyjazdy na Targi Książki do Krakowa.

Współdziałamy także przy organizacji Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom, Tygodnia Bibliotek, organizacji niektórych spotkań autorskich, wystaw, itp.

Biblioteki z powiatu bielskiego uczestniczą w programie „Biblioteka +”, a w rankingu „Rzeczypospolitej” w ubiegłym roku Miejska Biblioteka Publiczna w Czechowicach-Dziedzicach zajęła pierwsze miejsce. W czołówce bibliotek gminnych w powiecie bielskim, a także w województwie śląskim wymienić należy Gminną Bibliotekę Publiczną w Bestwinie.

W ostatnim tylko roku oddano do użytkowania nowe pomieszczenia dla bibliotek gminnych w Wilamowicach i w Jaworzcu.

Dział Informacyjno-Bibliograficzny opracowuje bibliografię regionalną dla miasta i powiatu bielskiego, a także serwis prasowy. Jesteśmy otwarci na różnorodne propozycje współpracy i pomocy ze strony gminnych bibliotek publicznych z terenu powiatu bielskiego.

POST SCRIPTUM

W 2013 r. Książnica Beskidzka obchodzić będzie swoje 65-lecie. Biblioteka to nie tylko mury i książki, ale nade wszystko czytelnicy i bibliotekarze. Moi obecni współpracownicy, są bardzo zaangażowani w pracę, mają wiele wspaniałych, czasami zaskakujących pomysłów, działań. Są to ludzie z pasją. Mamy wspaniałych i niezawodnych czytelników, bez których nie byłoby sensu prowadzić biblioteki. I to wszystko jest największą siłą naszej biblioteki.

Bogdan Kocurek
Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej

Bibliotekarz na urlopie,

czyli jak polowałam na... biblioteki

Urlop to dla mnie przede wszystkim okres robienia tego, na co mam ochotę, a na co w ciągu roku nie starcza czasu. Preferuję aktywny wypoczynek – wędrówki, zwiedzanie, fotografowanie, ale wciąż pozostaję sobą, czyli zapaloną czytelniczką. Co roku wyszukuję w internecie informacje o bibliotekach, które znajdują się w okolicy, w której spędzam wakacje. W ten sposób nie muszę dźwigać książek ze sobą (choć i tak to robię...) i mogę zaspokoić swoją zawodową ciekawość, podglądając inne biblioteki. W tym roku po raz pierwszy od wielu lat spędziłam urlop nad morzem, w uroczej nadbałtyckiej wsi Gąski.

Najbliższa książnica to Biblioteka Publiczna Gminy Mielno (ok. 10 km od Gąsek) i jej filia w Sarbinowie (4 km), z której zasobów korzystałam.

Biblioteka w Mielnie zaskoczyła mnie bardzo pozytywnie. Wprawdzie już we wcześniejszych latach bezproblemowo korzystałam z różnych bibliotek, usytuowanych w miejscowościach turystycznych (głównie w górach), ale tutaj przyjęto mnie szczególnie życzliwie. Wcale nie ze względu na to, że jestem bibliotekarzem (choć się do tego przyznałam) – tak traktuje się tutaj wszystkich czytelników. Podczas rozmowy z bibliotekarkami okazało się, że akurat w bibliotece obecne są dwie turystki z mojego miasta, które potwierdziły, że korzystają z tej placówki co roku i robią to z ogromną przyjemnością. Panie pracujące w bibliotece chętnie odpowiadały na moje pytania, mogłam sfotografować wszystko, na co miałam ochotę. Biblioteka usytuowana jest w niewielkim, ale stanowiącym odrębną całość budynku, tuż przy głównej ulicy Mielna, nie sposób jej nie zauważyć. Faktem jest niestety, że przydałby się nowy lokal – obecny jest tak zapelniony książkami, że wydaje się, że nic nowego już nie pomieści. To jednak tylko wrażenie – co miesiąc biblioteka zaopatruje się w nowości, dostępne niemal od ręki dla czytelników. (Tutaj pozwolę sobie na małą dygresję – jak różna jest taka polityka małej przecież biblioteki w niewielkiej,

bo nieco ponaddwutysięcznej wsi, która ożywa głównie na czas wakacji letnich, od polityki niektórych dużych bibliotek miejskich, które znam z doświadczenia i opowieści znajomych bibliotekarzy, gdzie nowości odkładane są „pod ladę” i skąpo wydzielane wybranym czytelnikom...). Turyści mogą swobodnie wypożyczać książki po okazaniu dowodu (zapisanie się) i wpłaceniu kaucji zwrotnej, która wynosi 10 zł za każdy wolumin (tak samo jest w filii w Sarbinowie). Bardzo miłym zaskoczeniem był fakt, że wśród czytelników znajdują się również obcokrajowcy, głównie Niemcy, którzy licznie przybywają do Mielna przez cały rok. Specjalnie dla nich wydzielono księgozbiór niemieckojęzyczny oraz umieszczono informację w ich rodzimym języku o możliwości zapisu. Większość tych książek pochodzi z darów samych Niemców, którzy dobrze znają bibliotekę i chętnie z niej korzystają. Na stronie internetowej placówki¹ czytamy, że jest ona ważną jednostką kulturalną miasta, poważnie traktowaną przez władze lokalne. Otrzymała także tytuł Biblioteki Roku 2009. Przyjazne wnętrze, zapelnione książkami po sam sufit oraz serdeczne bibliotekarki to świetna wizytówka tej placówki i jeśli tylko będę miała okazję, na pewno znów ją odwiedzę.

Z Gąsek do Sarbinowa można dojść pieszo w 40 minut, plażą lub drogą, dlatego kilka razy wybrałam się na taki spacer. Tam też zapisałam się do biblioteki, by wypożyczyć kilka pozycji. Placówka znajduje się w centrum miasteczka (formalnie – wsi, liczącej niewiele ponad 550 zameldowanych tu na stałe osób), na drugim piętrze dość dużego budynku. Lokal jest przestronniejszy niż ten należący do mieleńskiej biblioteki, jednak zbiorów jest trzy razy mniej (ok. 10 tysięcy). Powitała mnie równie miła bibliotekarka, z którą zresztą wdałam się w sympatyczną pogawędkę o książkach swojego dzieciństwa. Nie miałam żadnego problemu z zapisaniem się, podobnie mój towarzysz, choć nie miał przy sobie dowodu osobistego (wystarczył numer PESEL). Obfotografowałam naturalnie

wszystkie pomieszczenia – wypożyczalnię z wygodnymi fotelami oraz dość dużą czytelnię, w której akurat była wystawa fotografii. Miło zaskoczył mnie jej profesjonalizm – duże antyramy, rozwieszone w całej sali, piękne zdjęcia uczestników konkursu fotograficznego, dobry papier. Po wpłaceniu kaucji i trudnym wyborze dwóch książek „na głowę” wyszliśmy bardzo zadowoleni. Warto wspomnieć, że dzięki swojemu usytuowaniu placówka ta może zaoferować czytelnikom dodatkowe doznania estetyczne – ze schodów przed biblioteką roztacza się piękny widok na morze.

Ten krótki opis dwóch niewielkich gminnych bibliotek może być dla niektórych zastanawiający – nie działa się przecież w nich akurat nic specjalnie godnego uwagi. Moja motywacja była jednak silna – chciałam pokazać, że można postępować inaczej. Inaczej niż w sposób, jaki widzę w kilku bibliotekach w swoim mieście. Tu, nad morzem, nie miało znaczenia, skąd pochodzę – jeśli tylko mam ochotę, mogę się zapisać i do woli wypożyczać książki. Niestety, w moim mieście nieraz spotykałam się z sytuacją, kiedy to bibliotekarze nie zezwalali na zapis czytelnika, jeśli nie był on w Łodzi zameldowany. A przecież Łódź to nie małe Mielno – jesteśmy dużym ośrodkiem uniwersyteckim, gdzie wielu studentów przez 10 miesięcy w roku mieszka i uczy się. Ze względu na różne zapisy regulaminowe często nie mają możliwości korzystania w pełni z bibliotek państwowych uczelni, naturalne jest zatem, że chcą zapisać się do bibliotek miejskich (nieraz całkiem dobrze zaopatrzonych, dysponujących także podręcznikami akademickimi, których w bibliotekach akademickich często brakuje). Dlaczego im to utrudniać? Niemala jest również osób, które pracują w Łodzi, choć na stałe mieszkają poza miastem. Zameldowanie nie jest obecnie żadnym wyznacznikiem – sama przez osiem ostatnich lat mieszkalam w pięciu różnych miejscach. Miałam to szczęście, że nigdy nie odmówiono mi wypożyczeń w żadnej z osiedlowych bibliotek, ale wiem, że takie sytuacje wciąż się zdarzają.

Kolejna sprawa, o której należy powiedzieć – w żadnej z dwóch nadmorskich bibliotek nie żądano ode mnie jakichkolwiek dodatkowych opłat „za kartę” (kaucja zwrotna jest zupełnie inną sprawą), aby w ogóle umożliwić mi korzystanie ze zbiorów. Niestety, i takie sytuacje wciąż są na porządku dziennym w wielu, nie tylko łódzkich, bibliotekach, co jest przecież sprzeczne z zapisami Ustawy o bibliotekach. Chciałabym także wspomnieć o tym, że obie placówki posiadają naprawdę miłe

dla oka, estetyczne wnętrza. Widać, że bibliotekarze wraz z czytelnikami dbają o wygląd placówki, a podejrzewam, że mają na swoją działalność mniejsze fundusze niż duże biblioteki miejskie, w których wystrój, często kojarzący się z poprzednim ustrojem, po prostu straszy i zniechęca. Obie biblioteki zaangażowały się także w akcje bookcrossingu – przed wejściem do wypożyczalni stoją regały pełne książek, widnieje informacja o celach akcji. Strona internetowa, choć może nie w pełni profesjonalna, jest jednak przejrzysta, czytelna i miła dla oka. Tak różne są te wrażenia od moich doświadczeń, że postanowiłam się nimi podzielić. Sprawy na pierwszy rzut oka proste i jasne – wygląd lokalu, dostęp do nowości, postawa bibliotekarza – nabierają wówczas dużego znaczenia.

Na koniec jeszcze jedna drobna, wydawałoby się, sprawa, dla mnie jednak niezmiernie ważna, zwłaszcza jako turystki. Kiedy w przeddzień wyjazdu przyszliśmy do Sarbinowa, by oddać książki, zastaliśmy bibliotekę zamkniętą. Okazało się, że placówka, zazwyczaj czynna do godz. 17:00, tego dnia wyjątkowo była otwarta do 12:30. Zaczęliśmy się zastanawiać, co zrobić, już zaczęło kiełkować w nas niemiłe uczucie zawodu, kiedy dostrzegliśmy drugą informację na drzwiach – że kaucję za książki można odebrać w... aptece, znajdującej się w budynku obok. Poszliśmy tam, bardzo zdziwieni, a farmaceutka bez żadnego problemu przyjęła od nas książki, kwit potwierdzający wpłatę kaucji i oddała nam pieniądze. Aż ciśnię się na usta „Można? Można!”... Taka drobna sprawa, a jednak wprawiła mnie w świetny nastrój – turyści wracający do domu nie są pozostawieni sami sobie, kiedy bibliotekę trzeba nagle zamknąć, nie muszą się martwić, co zrobić z książkami, czy je odsyłać, a może zostawić pod drzwiami? Biblioteka zadbała o współpracę z inną, pobliską instytucją, by nikt nie był poszkodowany – i tak naprawdę nie ma dla mnie znaczenia, czy odbywa się to oficjalnie czy też na poziomie „pomocy sąsiedzkiej”. Istotne jest, że ja jako czytelnik poczułam się ważnym elementem funkcjonowania biblioteki. I takich bibliotek życząc wszystkim czytelnikom.

MAGDALENA KOKOSIŃSKA

Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi

PRZYPISY:

- 1 Historia. [W:] Biblioteka Publiczna Gminy Mielno. [online], [informacja ze strony www], [dostęp: 2012.08.06]. Dostępny w Internecie: <http://www.biblioteka.mielno.pl/o-bibliotece/historia>.

Znaczenie i badania jakości w bibliotekach

W dniach 13-15 czerwca 2012 r. już po raz piąty Biblioteka Politechniki Łódzkiej zorganizowała konferencję naukową „Znaczenie i badania jakości w bibliotekach”.

Problematyka konferencji dotyczyła zagadnień związanych z oceną funkcjonowania bibliotek w Polsce. Szeroko omawiane były metody mierzenia jakości bibliotek oraz badania satysfakcji użytkowników. Celem niektórych wystąpień było także zwrócenie uwagi na aktualne i niezwykle istotne problemy stojące przed bibliotekarzami, dotyczące statystyk bibliotecznych (w tym statystyki źródeł elektronicznych) i zarządzania biblioteką na bazie statystyk.

Konferencja cieszyła się dość dużym zainteresowaniem: wzięło w niej udział ponad 100 osób, głównie dyrektorów i pracowników krajowych bibliotek szkół wyższych, pracowników naukowych z polskich ośrodków naukowych, a także gości z zagranicy.

Komitet Naukowy w składzie: dr hab. Jadwiga Koniczna (Uniwersytet Łódzki), dr hab. Ewa Głowacka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń), dr Artur Jazdon (Biblioteka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań) dokonał selekcji nadesłanych zgłoszeń zgodnie z zaproponowaną przez organizatorów tematyką.

W dzień poprzedzający rozpoczęcie konferencji odbyła się prekonferencja poświęcona „discovery products”. Swoje produkty prezentowały 3 firmy: EBSCO – multiwyszukiwarka EDS, Serials Solutions – Summon i ExLibris – Primo. Całość tej części obrad była transmitowana na żywo w internecie, a przekaz dostępny jest na stronie Centrum Multimedialnym Politechniki Łódzkiej (<http://cm.p.lodz.pl/live/archiwum/58>).

Właściwe obrady trzydniowej konferencji miały miejsce w Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej SGGW w Rogowie k/Brzezina. Po oficjalnym powitaniu prof. dr hab. inż. Wojciecha Wolfa, prorektora Politechniki Łódzkiej oraz dyrektora BPE Błażeja Fereta referat wstępny wygłosiła dr hab. Ewa Głowacka wprowadzając uczestników w tematykę konferencji przedstawiła główne płaszczyzny oceny jakości zwracając uwagę na rangę wyników badań jakości pełniących ważną rolę w aspekcie przygotowywania się do zmian w funkcjonowaniu i efektywnym zarządzaniu biblioteką.

Na konferencji wygłoszono 27 referatów w ramach sześciu sekcji tematycznych. Referenci reprezentowali biblioteki akademickie z Bydgoszczy, Charkowa, Częstochowy, Katowic, Lublina, Lwowa, Łodzi, Olsztyna, Opola, Poznania, Torunia, Wrocławia i Warszawy.

Pierwszą sesję poświęconą standaryzacji bibliotek rozpoczęła Lidia Derfert-Wolf. W swoim wystąpieniu „Wskaźniki funkcjonalności i statystyka biblioteczna – normy międzynarodowe, krajowe i sprawozdawczość GUS”, zaprezentowała międzynarodowe normy ISO 11620 (Information and Documentation – Library performance indicators) oraz ISO 2789 (Information and Documentation – International library statistics), omówiła ich cele i zawartość, planowane nowelizacje oraz odpowiedniki krajowe. Kolejny referat autorstwa Agnieszki Pietryki i Lidii Derfert-Wolf dotyczył rezultatów prac Zespołu ds. badania efektywności

bibliotek publicznych i pedagogicznych, powołanego przez ZG SBP do realizacji celu ze *Strategii rozwoju SBP 2010-2021* „Inicjowanie opracowania i upowszechniania istniejących standardów w dziedzinie bibliotekarstwa”. Doskonałym uzupełnieniem wymienionych prezentacji było wystąpienie dyrektora Biblioteki Politechniki Krakowskiej Marka Górskiego o wykorzystaniu danych gromadzonych w programie AFBN (Analiza Funkcjonowania Bibliotek Naukowych), przykładach ich praktycznego zastosowania do planowania i zarządzania zmianami w bibliotekach.

Śluchając wystąpienia dr Zdzisława Gębołtyś uczestnicy obrad mieli okazję poznać zasady, metodykę oraz podstawowe wskaźniki stosowane w BIX (Indeks biblioteczny – ogólnoniemieckie narzędzie ewaluacji wskaźników działalności bibliotek publicznych i naukowych) oraz wykorzystanie tego narzędzia przez biblioteki spoza Niemiec.

Fot. Anna Kazan

Ostatnią częścią pierwszego dnia konferencji były wystąpienia gości reprezentujących biblioteki naukowe Ukrainy. W swoich prezentacjach referenci mówili Andriy Andrukhiv o sposobach oceny jakości zasobów cyfrowych (własnych i zewnętrznych) udostępnianych online ze strony WWW biblioteki, Iryna Zhuravlyova, o kształtowaniu biblioteki przyjaznej użytkownikowi oraz Natalia Kunanets o problemach i jakości usług bibliotecznych dla użytkowników niepełnosprawnych.

Drugi dzień konferencji otworzył Michael Fortune (niezależny konsultant ds. RFID) referatem pod tytułem: „Beyond the barcode. How RFID is changing library management”.

Kolejnym zagadnieniem, któremu poświęcono kilka wystąpień były statystyki biblioteczne. Bożena Smentek w ciekawy sposób scharakteryzowała sposoby zbierania danych statystycznych z udostępnianych w wolnym dostępie zbiorów

w bibliotekach naukowych. Na podstawie sondażu przeprowadzonego w bibliotekach akademickich starano się poznać metody ewidencji udostępnianych zbiorów w stosowanym wolnym dostępie.

Pracownicy Biblioteki Politechniki Warszawskiej zaprezentowali stosowany obecnie w PW do oceny wieloetapowy system ewaluacji. W referacie przedstawiono zastosowaną metodologię badań, omówiono problemy wynikające ze złożonej konstrukcji oceny. Wskazano na mocne i słabe strony analizy, uzyskanych wyników oraz plany w zakresie kontynuacji prowadzenia takich badań. Przeprowadzone badania i płynące z nich wnioski są bardzo cenne dla całego środowiska bibliotekarskiego – po raz pierwszy w Polsce przeprowadzono takie badania oraz przedstawiono ich wyniki. Opublikowanie i rozpowszechnienie tekstu może być pomocne w budowaniu kultury oceny w innych bibliotekach.

Agnieszka Wolańska przedstawiła zmiany, jakie dokonywały się w procesie gromadzenia i selekcji czasopism w ujęciu ilościowym – w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej – w świetle analizy pięcioletnich statystyk. Wskazała na przyczyny tych zmian oraz wyjaśniła, w jaki sposób wnioski z dokonanych analiz mogą stać się punktem wyjścia do określenia polityki zarządzania zasobem czasopiśmienniczym. Następnie Beata Starosta zwróciła uwagę, na wykorzystanie danych statystycznych przez Bibliotekę Główną i OINT Politechniki Wrocławskiej. Od lat w tej bibliotece jest rozwijany i doskonalony automatyczny proces pozyskiwania danych statystycznych z wykorzystaniem standardowych i mnemonicznych pól formatu MARC 21 rekordu bibliograficznego i rekordu KHW. Odwołując się do definicji statystyki oraz opierając się na danych pochodzących z oficjalnych statystyk bibliotecznych Katarzyna Burnicka wskazała trudności, na które można napotkać podczas analizy danych.

Jednym z interesujących wystąpień była prezentacja Dagmary Bubel. Autorka bazując głównie na publikacjach niemieckojęzycznych stworzyła studium rozważań i badań dotyczących skarg użytkowników, sposobów postępowania ze skarżącymi się użytkownikami i procesu zarządzania skargami.

Dla wielu bibliotek ważnym zagadnieniem jest zrozumienie potrzeb edukacyjnych studentów, w zależności od stopnia i roku kształcenia. O jakości szkoleń bibliotecznych prowadzonych dla studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazur-

▶▶▶ W KILKU SŁOWACH

ZAPROSILI NAS

- MBP im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu na cykl spotkań „Kino w Bibliotece. Literatura w Kinie” (05.09., 12.09., 19.09., 26.09.)
- Stowarzyszenie Związków Podkowień, MBP im. P. Gojawczyńskiej w Podkowie Leśnej, prof. M. Bogusławski na uroczystość przekazania dorobku Zespołu Podkowieńskiej Wideokroniki (08.09.)
- Książnica Pomorska w Szczecinie na wystawę „Pan Tadeusz Adama Mickiewicza w zbiorach Książnicy Pomorskiej” (07.09.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na Narodowe czytanie *Pana Tadeusza* (08.09.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na wernisaż wystawy „Koln-Katowice. Miasta aktywne”, przygotowanej z okazji 20-lecia partnerstwa Kolonii i Katowic (11.09.)
- MBP im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu na wystawę „Nie wolno zostawiać świata takim, jakim jest” w 70. rocznicę śmierci Janusza Korczaka (11.09.)
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie na prezentację projektów biblioteki w ramach IX Lubelskiego Festiwalu Nauki (15-21.09.) oraz na imprezy w ramach „Lubelskich Dni Seniora” (21-28.09.)
- Minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski na uroczyste wręczenie dorocznego nagród ministra (24.09.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na konferencję jubileuszową z okazji 10-lecia Działu Integracyjno-Biblioterapeutycznego „Czytelnik o specjalnych potrzebach w terapeutycznej przestrzeni biblioteki” (26-27.09.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na uroczyste wręczenie nagrody Śląski Wawrzyn Literacki 2011 (27.09.)
- Adam Michnik oraz Fundacja Nagrody Literackiej Nike na uroczysty Finał Konkursu Nike (7.10.)
- Rektor UW na uroczyste otwarcie wystawy „Album pamięci Szkoły Głównej” w ramach obchodów 150. rocznicy otwarcia Szkoły Głównej (15.10.)
- Biblioteka Centralna Polskiego Związku Niewidomych w Warszawie na konferencję „E-książka – czy tylko dla widzących” (15.10.)

PUBLIKACJE OTRZYMANE

Z wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu:

„Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny” nr 1/2012.

skiego w Olsztynie, na podstawie badań pilotażowych, opowiedziała Katarzyna Maćkiewicz. W oparciu o badania ankietowe został opracowany także następny referat autorstwa Marzenny Cupy. Referentka podkreśliła konieczność brania pod uwagę opinii czytelników, co powinno w efekcie prowadzić do inicjowania zmian w działalności bibliotek. Natomiast Beata Korzystka przedstawiając swoją prezentację podjęła próbę określenia jakości wybranych usług, po uwzględnieniu wszystkich aspektów jakości, stosownie do zróżnicowanych potrzeb użytkowników oraz opisała wskaźniki jakości i modele.

Kolejnym tematem poruszonym w czasie obrad było badanie satysfakcji użytkowników bibliotek. Bogumiła Konieczny-Rozenfeld w swojej wypowiedzi szukała odpowiedzi na pytanie o znaczenie i rolę biblioteki akademickiej w samokształceniu studentów. Zwróciła również uwagę na samokształcenie jako strategię rozwoju naukowego studenta. O ofercie Biblioteki Politechniki Lubelskiej skierowanej do pracowników naukowych oraz o znaczącej roli biblioteki w świetle przeprowadzonych badań naukowych, a także ocenie tych badań w procesie dydaktycznym uczelni opowiedziały Stanisława Pietrzyk-Leonowicz i Hanna Celoch.

W ostatnim dniu obrad sesje poświęcone były ocenie jakości źródeł informacji i zarządzaniu z wykorzystaniem danych statystycznych. Gabriela Waliszewska dokonała oceny popularności czasopism na przykładzie wybranych serwisów pełnotekstowych (American Chemical Society, American Physical Society, American Institute of Physics, ScienceDirect, SpringerLink, Wiley Online Library, Sage Journals Online) i próbowała odpowiedzieć na pytanie: czy warto inwestować w pakiety czasopism, czy lepiej pozostać przy prenumeracie jednostkowych tytułów. Referat Macieja Dynkowskiego stanowił przegląd oraz próbę usystematyzowania, oceny i porównania wybranych serwisów przydatnych w pracy biblioteki, będących źródłem zasobów uzupełniających zbiory biblioteki.

W pracy „Statystyka i ocena elektronicznych źródeł informacji” Paulina Studzińska-Jaksim scharakteryzowała licencjonowane źródła elektroniczne dostępne w bibliotekach uczelni przyrodniczych. Wskazała na ich mnogość, różnorodność i przyporządkowała je do właściwej kategorii. W tym celu wykorzystwała dane zebrane podczas pracy z Zespołem StatEL (ds. Statystyki Zasobów Elektronicznych). Przeprowadzony

sondaż wśród bibliotek uczelni przyrodniczych na temat danych statystycznych dotyczył gromadzenia i wykorzystania źródeł elektronicznych. Na jego podstawie m.in. wyszczególniono bazy danych, kolekcje czasopism i książek elektronicznych istotne w naukach przyrodniczych ze względu na tematykę oraz cechy jakimi powinny się charakteryzować. Zwrócono także uwagę na trudności pojawiające się przy podawaniu danych m.in. do GUS, AFBN oraz rankingów prasowych.

Następny referat przygotowany przez Lidę Szczygłowską zawierał najważniejsze informacje dotyczące zasad i mechanizmów pozycjonowania stron WWW. Autorka bardzo przejrzyście omówiła najważniejsze zagadnienia związane z pozycjonowaniem, szczególnie szeroko prezentując podstawy korzystania z Google Analytics. Małgorzata Roźniakowska-Kłosińska przedstawiła potencjał wybranego oprogramowania typu open source i zamkniętego, jaki może być wykorzystany do celów zintegrowanego zarządzania procesem digitalizacji.

Na zakończenie konferencji dyrektor BPŁ Błażej Feret w formie komunikatu przedstawił dylematy związane z wprowadzeniem w Bibliotece Politechniki Łódzkiej okresowej oceny pracowników nie będących nauczycielami akademickimi.

Trwająca trzy dni konferencja, dzięki szerokiej koncepcji przyjętej przez organizatorów, stała się okazją do zaprezentowania bogatej problematyki dotyczącej oceny funkcjonowania bibliotek. Obrady sprzyjały ożywionym dyskusjom, wymianie myśli i spostrzeżeń. Spotkanie przyczyniło się także do zawiązania i zacieśnienia więzi między bibliotecznymi i naukowymi ośrodkami krajowymi i ukraińskimi.

Podsumowując konferencję Komisja Wniowska, w składzie: Anna Łozowska (Biblioteka Główna, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Szczecin), Małgorzata Furgał (Biblioteka, Politechnika Poznańska, Poznań) i Witold Kozakiewicz (Biblioteka Główna, Uniwersytet Medyczny, Łódź) przedstawiła wnioski, z których za najważniejsze uznano:

1. Uczynienie rezultatów działań biblioteki – w tym wyników oceny różnych aspektów jej pracy – bardziej przejrzystymi na zewnątrz, poprzez upublicznianie ich na stronach WWW biblioteki bądź w internecie.

2. Dostarczanie wyników oceny (wskaźniki funkcjonalności) zwierzchnikom/organizatorom bibliotek i powoływanie się na nie w merytorycznych rozmowach.

3. W sytuacji istotnych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania biblioteki (zmniejszenie finansów, cięcia kadrowe itp.) wykazywanie ekonomicznych aspektów utraconych korzyści finansowych. W tym celu należy wypracować metodologię obliczania tych utraconych korzyści.

4. Rozważenie przez Konferencję Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich działań, w wyniku których analiza AFBN stałaby się obowiązkowa, przynajmniej w odniesieniu do bibliotek akademickich.

5. Wystąpienie RW KDBASP z pismem do dyrektora BN o wyjaśnienie celowości podjęcia prac nad projektem nowego formularza K-03 GUS. Formularz obowiązujący od 2012 r. (dane za 2011 r.) został opracowany zupełnie niedawno w porozumieniu z przedstawicielami GUS i BN.

6. Wyeksponowanie na witrynie KDBASP efektów pracy zespołu StatEL, upowszechnienie ich w portalu EBIB i w czasopismach fachowych a następnie wykorzystanie raportu w dalszych pracach nad optymalizacją zasad finansowania zasobów elektronicznych.

7. Biblioteki winny ogłaszać swoje konferencje na stronach portalu EBIB (<http://www.nowyebib.info/serwisy/14-konferencje/62-konferencje-w-polsce-biece>) i koordynować ze sobą terminy tak, aby w tym samym czasie nie były organizowane konferencje różnych bibliotek.

Organizatorzy konferencji – starając się uatrakcyjnić obrady – zadbali także o część kulturalną proponując pierwszego dnia udział w uroczystej kolacji. Kolejny wieczór zorganizowano w plenerze, gdzie goście w piknikowej atmosferze, przy ciekawym występie ukraińskiego zespołu „Samohinband”, prowadzili ożywione rozmowy niekonięcznie związane z tematyką konferencji. W przerwach pomiędzy obradami można było obejrzeć Arboretum Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – jeden z największych tego typu ogrodów w Polsce położony w dawnym siedlisku leśnym.

Pomimo zakończenia obrad komitet organizacyjny kontynuuje prace związane z konferencją. Wszystkie referaty nadesłane na konferencję, po uzyskaniu pozytywnych recenzji, zostaną opublikowane w formie drukowanej w materiałach konferencyjnych oraz będą dostępne w wersji elektronicznej w Łódzkiej Regionalnej Bibliotece Cyfrowej CYBRA pod adresem <http://cybra.lodz.pl>

ANNA KAZAN
Biblioteka Politechniki Łódzkiej

10 lat NUKAT-u i 20 lat systemu VTLS w Polsce

Dnia 4 września br. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie odbyła się konferencja jubileuszowa z okazji 10-lecia utworzenia katalogu centralnego NUKAT oraz 20-lecia obecności systemu VTLS w Polsce i współpracy polskich bibliotek wykorzystujących ten system.

Tegoroczny początek września upłynął w Centrum NUKAT pod znakiem konferencji jubileuszowej.

W lipcu 2012 r. minęło 10 lat odkąd uruchomiony został, tworzony od zera, Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny NUKAT. Jego, długo oczekiwany start poprzedziło, zakończone 10 czerwca 2002 r., przeniesienie bazy Centralnej Kartoteki Hasel Wzorcowych do NUKAT.

Historia CKHW sięga 1991 r., kiedy w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie rozpoczęto prowadzenie, w tradycyjnej jeszcze formie, kartoteki wzorcowej. To z niej wykształciła się późniejsza komputerowa baza (utrzymywana w systemie VTLS), do której współtworzenia przystępowały, od 1992 r., kolejne biblioteki.

Obecnie w bazie NUKAT jest niemal 2 mln 400 tys. rekordów bibliograficznych i 3 mln 300 tys. rekordów khw oraz ponad 8 mln 200 tys. symboli lokalizacji.

Dziesięć lat funkcjonowania katalogu stało się świetną okazją na podsumowanie dotychczasowych osiągnięć, wyznaczenie nowych celów i kierunków. Konferencja jubileuszowa z okazji 10-lecia utworzenia katalogu centralnego NUKAT oraz 20-lecia obecności systemu VTLS w Polsce i współpracy polskich bibliotek wykorzystujących ten system zorganizowana przez Centrum NUKAT odbyła się 4 września br. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. Udział w niej wzięli zaproszeni goście i bibliotekarze współtworzący katalog NUKAT, dzięki którym katalog istnieje i działa. Rolę gospodarzy pełnili pracownicy Centrum NUKAT.

Wśród przybyłych gości znaleźli się: pomysłodawcy utworzenia katalogu centralnego, przed-

stawiciele firmy VTLS, która dostarcza system VIRTUA wykorzystywany w katalogu NUKAT, przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przewodnicząca SBP, dyrektorzy i przedstawiciele Biblioteki Narodowej i bibliotek uczelnianych.

Spotkanie rozpoczęła dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie – Ewa Kobierska-Maciuszko. Szczególnie serdecznie przywitała przybyłych na konferencję „ojców założycieli” katalogu centralnego: Richarda E. Quandta (emerytowanego profesora z Princeton University), Ewę Dobrzyńską-Lankosz (dyrektor Biblioteki Akademii Górniczo-Hutniczej), Grażynę Jaśkowiak (dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego), Henryka Hollendra (dyrektora Biblioteki Uczelni Łazarskiego w Warszawie), Juranda Czermińskiego (ówczesny pełnomocnik rektora Uniwersytetu Gdańskiego do spraw komputeryzacji).

Pierwsze, zapisane w programie konferencji, wystąpienie *Katalog NUKAT po 10 latach* wygłosiła kierownik Centrum NUKAT Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie – Maria Burchard. Z racji jubileuszu nie mogło tu zabraknąć historycznych odniesień do czasów przed NUKAT-em, zmagani o finanse na utworzenie katalogu centralnego oraz drogi do osiągnięcia wyznaczonego celu.

W prezentacji przedstawione zostały dane statystyczne obrazujące wizjonerstwo pomysłu katalogu centralnego i jego wykorzystanie w codziennej pracy bibliotekarzy, zyski ze współkatalogowania, a co za tym idzie oszczędności czasu i pieniędzy w bibliotekach. Nie mogło zabraknąć również informacji o aktualnych projektach, w których uczestniczy Centrum NUKAT – będącej

Fot. Jakub Burchard

w końcowej fazie Autostradzie Informacji Cyfrowej (lata 2009-2012 – scalanie katalogów lokalnych) i nabierającym rozmachu projekcie SYNAT (lata 2010-09.2013 – baza haseł wzorcowych dla nazw wydawców i ich zastosowanie w rekordach bibliograficznych). Światowe bazy – WorldCat i VIAF to elementy międzynarodowej współpracy Centrum NUKAT. Do współpracy z katalogiem centralnym zapraszani są wszyscy chętni, którzy chcieliby z jego zasobów korzystać, poszerzać je i doskonalić.

Takie optymistyczne zakończenie wystąpienie kierownika Centrum NUKAT otwiera szeroko furtkę dla wszystkich zainteresowanych rozwojem katalogu centralnego.

Kolejny mówca – profesor Richard Quandt, który przed laty był doradcą i przedstawicielem Fundacji Andrew W. Mellona w sprawach wielokierunkowej pomocy dla nauki w krajach Europy Środkowowschodniej – we wspomnieniowym wystąpieniu *The Value of Library Cooperation* przypomniał, jak to z pomysłem na wspólny katalog było... o problemach decyzyjnych, finansowych, organizacyjnych. Duże znaczenie miało wówczas dla środowiska bibliotekarskiego w Polsce przydzielenie przez Fundację Mellona środków na modernizację bibliotek. To w gronie osób współpracujących z profesorem Quandtem narodziła się idea katalogu centralnego, którego jubileusz 10-lecia funkcjonowania obchodziliśmy w tym roku.

Pierwszą sesję kończyło wystąpienie byłego dyrektora Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego – dr Henryka Hollendra. Prezentacja zatytułowana *Katalog centralny jako instytucja kultury* ukazywała kulturalną czy też kulturotwórczą rolę katalogu NUKAT. Autor spojrział na katalog jako m.in. źródło przyszłych norm i wzorów kulturowych. Według H. Hollendra

katalog może być swoistą wielopoziomą opowieścią o kulturze narodowej, a instytucje go tworzące mogą dawać bodźce do wielu działań kulturalnych.

Widzenie katalogu centralnego przez jednego z jego twórców wskazuje ewolucję jego założeń, przysłą nieuchronność zmian wraz z rozwojem komputeryzacji i automatyzacji procesów bibliotecznych. Wystąpienie to z pewnością będzie przyczynkiem do rozważań o dalszym rozwoju katalogu NUKAT, koniecznych innowacjach mających tę kulturotwórczą rolę podkreślać.

Drugą część konferencji jubileuszowej rozpoczął Jack Bazuzi, Managing Director VTLS Europe – osoba związana od początku z ideą katalogu centralnego w Polsce. Stąd zapewne wziął się tytuł wystąpienia „Then and Now: 20 Years of Cooperation with Polish Libraries”. Obok krótkiej informacji o firmie VTLS i jej oferowanych produktach, zgromadzeni goście usłyszeli nieco o historii komputeryzacji bibliotek polskich z punktu widzenia przedstawiciela firmy komputerowej. Kolejny raz była mowa o brakach finansowych lat dziewięćdziesiątych w Polsce, zróżnicowaniu bibliotek chętnych do współpracy, ale... co bardzo miłe, o zaangażowaniu środowiska bibliotekarskiego. Bez tego nawet najbardziej ambitne plany nie byłyby możliwe do zrealizowania. Dzisiaj NUKAT jest marką w środowisku i znajduje naśladowców. W bibliotekach przystępujących do współpracy zachodzą widoczne zmiany w codziennej pracy, udostępnianych użytkownikom narzędziach. Firma VTLS ma w realizacji tych zmian bardzo duży udział.

Wicedyrektor Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego – Ewa Chrzan przedstawiła, przygotowaną wspólnie z Grażyną Jaśkowiak, prezentację zatytułowaną *Siła współpracy: 20 lat komputeryzacji Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego*. Opowiedziała o niezaprzeczalnych korzyściach z przystąpienia Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego do współpracy. Skorzystała instytucja, której katalogi zostały w bardzo szybki sposób skomputeryzowane. Skorzystali pracownicy, którzy nie tylko poszerzyli swoją wiedzę zawodową i nabyli cenne umiejętności przydatne we współpracy z innymi placówkami, zarówno na polu bibliotekarskim, jak i informatycznym. Współkatalogowanie pozwala bibliotekarzom tej instytucji skupić się głównie na retrokonwersji dokumentów, co jest wymiernym efek-

tem pracy w katalogu centralnym. Jednocześnie korzystanie z narzędzi informatycznych przygotowywanych przez informatyków Centrum NUKAT umożliwia utrzymywanie najwyższej spójności danych między katalogiem NUKAT a katalogiem lokalnym.

Na zakończenie E. Chrzan podkreśliła ołbrzymie znaczenie dobrych relacji Biblioteki UG z firmą VTLS, co nie pozostaje bez wpływu na niezmiennie wysoką pozycję biblioteki w statystykach prowadzonych przez Centrum NUKAT.

Ostatnie wystąpienie w tym dniu *Cooperation and Integration: Recent Developments in VTLS* wygłosił Vinod Chachra, President and CEO, VTLS Inc. Wskazywał na współpracę w ogóle, na konieczność posiadania sprecyzowanej wizji przez osobę lidera takiego współdziałania, dostrzeganie zalet kooperacji. Bez tego nawet najlepsze projekty mogą zostać zaprzepaszczone. Mówił o zmianie wyobrażenia o bibliotekach, które nie są już tylko księżnicami w dawnym rozumieniu, ale coraz częściej istnieją w przestrzeni wirtualnej, jako biblioteki cyfrowe. W nowej bibliotecznej rzeczywistości wykorzystywane będą inne narzędzia komunikacji (np.

smartfony, czytniki e-booków). To biblioteki są ośrodkami pokonującymi przeszkody w dostępie do informacji i dlatego ich współpraca jest bardzo pożądana. Pośrednikiem czy łącznikiem w tej współpracy może być dostawca systemu – firma VTLS Inc. Opracowywane przez tamtejszy zespół bibliotekarzy i informatyków rozwiązania techniczne pozwalają bardziej precyzyjnie dotrzeć do danych bibliotecznych, na przykład uwzględniając różne alfabety lub wykorzystując nowe trendy w katalogowaniu – RDA, FRBR.

Zwieńczeniem dnia była uroczysta kolacja w ogrodach BUW. Koniec dnia osłodził wszystkim NUKAT-owy tort o smaku malinowym.

Choć nie zostało to formalnie zapisane to można odnieść wrażenie, że cała konferencja była hołdem złożonym zmarłej w 2004 r. Annie Paluszkiwicz – osobie, bez której wizji i zaangażowania Centralna Kartoteka Haseł Wzorcowych nie powstałaby już w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych, a katalog centralny nie byłby tak rozwinięty.

IWONA WIŚNIEWSKA
Ośrodek Koordynacji Centrum NUKAT

Fot. Jakub Burchard

Biblioteka jako marka – VII Forum Młodych Bibliotekarzy

W dniach 11 i 12 września br., w Łodzi, odbyła się siódma edycja Forum Młodych Bibliotekarzy, imprezy cieszącej się z roku na rok coraz większym zainteresowaniem w środowisku bibliotekarskim.

Forum w swoich założeniach ma być miejscem, gdzie młodzi bibliotekarze mogą prezentować swoje nowatorskie rozwiązania, pomysły i dyskutować na tematy związane z uprawianym zawodem. Hasłem tegorocznej edycji „Biblioteka jako marka”, organizatorzy chcieli zachęcić do wymiany doświadczeń związanych z budowaniem marki w obszarach: biblioteka, bibliotekarz i użytkownik. Osoby uczestniczące w imprezie miały możliwość wyboru interesujących ich treści spośród 37 zgłoszonych referatów pogrupowanych w panele tematyczne oraz 15 warsztatów.

Pierwszy dzień Forum odbył się w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Po oficjalnym powitaniu uczestników głos zabrała Elżbieta Stefańczyk. Przewodnicząca SBP, posługując się porównaniem pracy bibliotekarza do czynności jakie wykonuje magik, zachęcała, by nie bać się śmiałych pomysłów, być twórczym i otwartym na nowe idee. Należy wierzyć, że często niekonwencjonalne przedsięwzięcia mogą przyczynić się do promocji biblioteki i tym samym wypracowania jej marki. Jako przykład takiej inicjatywy E. Stefańczyk przytoczyła m.in. pomysł pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, polegający na zorganizowaniu gry, groźnie brzmiącej „Morderstwo w bibliotece”, w której uczestniczyło ponad 1500 osób.

Po wystąpieniu przewodniczącej SBP nastąpiło wręczenie nagrody dla zwycięzcy konkursu „Najlepsze Przedsięwzięcie Młodego Bibliotekarza”. Jego laureatką została Paulina Milewska, organizator akcji „Odjazdowy Bibliotekarz”, rajdu rowerowego wszystkich miłośników książki, który odbywa się podczas Tygodnia Bibliotek i swoim zasięgiem obejmuje wiele miast w Polsce. Wyróżnienie w konkursie otrzymała Justyna

Przybyszewska z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ozorkowie, działającej aktywnie na rzecz lokalnego środowiska. Doceniono też zaangażowanie zawodowe Izabeli Gajdy, która w tym roku została Bibliotekarzem Roku w województwie łódzkim.

Wykład inauguracyjny „Marka w nowych czasach” wygłosił prof. nadzw. dr hab. Robert Kozielski, pracownik Katedry Marketingu Uniwersytetu Łódzkiego. Wskazał on na konieczność przystosowania się do zmian, które są cechą charakterystyczną współczesnego świata i biznesu. Tylko takie działanie przynosi sukces. Dlatego, bibliotekarz powinien skoncentrować się na tym, jak zmienia się współczesny czytelnik, czego oczekuje, a także jakie zmiany zachodzą w sposobie dostępu do tekstu, jak i w samej formie dokumentu. Bibliotekarz osiągnie sukces, jakim jest pozyskanie i utrzymanie zainteresowania czytelnika, proponując rozwiązania atrakcyjne dla użytkownika, obserwując jego potrzeby i wchodząc z nim w interakcje.

Następnie wystąpiła Olena Gimos, pracownik Biblioteki Naukowej Uniwersytetu Naukowego na Ukrainie, która opowiadała o sposobach kreowania marki biblioteki, za pomocą dostępu do informacji naukowej. Prelegentka wskazała na konieczność sprawnej prezentacji wyników badań naukowych pracowników uczelni, opisała działalność wydawniczą, naukową i edukacyjną biblioteki.

Po przerwie kawowej referat dotyczący rywalizacji wygłosiła Bożena Jaskowska z Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prelegentka zwróciła uwagę na pozytywne aspekty wprowadzenia koncepcji gry do bibliotek, takie jak zwiększenie stopnia korzystania ze zbiorów, usprawnienie procesów bibliotecznych, a także funkcji edukacyjnej czy informacyjnej. Wszystko to składa się na budowanie marki biblioteki.

Fot. Artur Sawicki

O dobrych praktykach w Miejskiej Bibliotece Publicznej Galerii Książki w Oświęcimiu mówiła Monika Raczyńska. Referentka wskazała, że jest to miejsce dla wszystkich. Zwróciła uwagę na różne kategorie użytkowników biblioteki, mówiła też o funkcjonalności samego budynku, a także o marketingu zewnętrznym i wewnętrznym biblioteki.

O godzinie 15 rozpoczęły się referaty i warsztaty równoległe. Uczestnicy Forum mogli usłyszeć m.in. o edukacji medialnej w bibliotece, akcjach promocyjnych wybranych bibliotek w Polsce, programie „The Future Libraries Programme” w Wielkiej Brytanii czy sytuacji bibliotek w Czechach. Ciekawe były też porady dotyczące promocji na Facebooku, wraz z przeglądem obecności bibliotek polskich na FB, a także wystąpienie Izabeli Tumas z Biblioteki Gimnazjum nr 3 w Będzinie, która opowiedziała o prowadzonym przez siebie blogu. Podczas warsztatów uczestnicy Forum mieli też możliwość zapoznania się z systemem identyfikacji wizualnej bibliotek, sposobami konstruowania ankiet w badaniach marketingowych, metodami przygotowania dobrego projektu kulturalnego, czy też formą i technikami biblioterapii.

W ramach panelu dyskusyjnego Czytelnik-Biblioteka-Marka Beata Śliwińska z Biblioteki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Opolskiego mówiła o tym, czego oczekuje współczesny czytelnik od biblioteki i jak sprostać tym oczekiwa-

niom. Wskazała na konieczność pracy sprawnej, reagującej na „kulturę pośpiechu”, a także dokładnie trafiającej w zapotrzebowanie czytelnika i systematycznej, pozbawionej zniechęcenia.

Warto było czekać na ostatni wykład panelu, dotyczący akcji „Czytelnicy Czytelnikom” opowiedziany z pasją i zaangażowaniem. Katarzyna Wojtaszak z Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu mówiła o tym, jak powstał pomysł na cykl wykładów, warsztatów, rozmów i spotkań organizowanych przez czytelników. Zwróciła uwagę, jak ta akcja społeczna wpływa na lokalne środowisko, a także podzieliła się wnioskami co zrobić, aby podobna kampania odniosła sukces.

Drugiego dnia młodych bibliotekarzy gościła Biblioteka Politechniki Łódzkiej. Uczestnicy Forum mogli wziąć udział w warsztatach z digitalizacji, animacji kultury, wolontariatu, pozyskiwania funduszy na realizację projektów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty dotyczące zasad zdrowego odżywiania, a także strategii marketingowych różnych organizacji.

Równoległe z warsztatami odbywały się wykłady. Zaprezentowane zostały: Biblioteka Wydziału Elektrycznego Politechniki Wrocławskiej, Ursynoteka, a także sposoby budowania marki na poziomie gromadzenia zbiorów i pracy oddziału kontroli zasobów. Aleksandra Jaroniewska z Biblioteki Politechniki Poznańskiej mówiła o tym,

jak warunki lokalowe biblioteki mogą wpływać na kształtowanie jej marki i jak nowe pomieszczenia inspirują do wdrażania nowoczesnych rozwiązań. Leszek Szafrąński z Biblioteki Jagiellońskiej opowiadał o pracy z dokumentami elektronicznymi. Mówił o możliwościach, jakie daje internet podczas opracowania e-dokumentów, a także o budowaniu biblioteki cyfrowej udostępniającej e-booki, audiobooki i filmy. Wspominał o konieczności respektowania prawa autorskiego podczas udostępniania dokumentów elektronicznych. Prelegent zwrócił też uwagę na rolę „cyberbibliotekarza” w zmieniającej się rzeczywistości, w której koniecznością jest doskonałe zawołowe i podnoszenie kwalifikacji.

Jednym z ostatnich wykładów było wystąpienie dotyczące Dyskusyjnych Klubów Książki w zakładzie karnym w Tarnowie. Inicjatywa podjęta po wcześniejszym sukcesie DKK założonego przez Mariolę Górę, przy Miejskiej Bibliotece Publicznej. Dwugodzinne spotkania, dyskusje na temat zaproponowanej wcześniej lektury, a także możliwość zamieszczenia recenzji przeczytanej książki na stronie biblioteki, niewątpliwie wpływają na wykorzystanie terapeutycznej wartości literatury i wzmocnienie procesu resocjalizacji, a dla bibliotekarza stają się źródłem autentycznej satysfakcji.

Na zakończenie Forum głos zabrał dyrektor Biblioteki Politechniki Łódzkiej Błażej Feret, który apelował, by dostosować się do zmian, jakie niosą za sobą nowe technologie i aktywnie wprowadzać je do bibliotekarstwa. Od tego jak młodzi bibliotekarze wykorzystają innowacje w swojej pracy zależy kształt bibliotek w przyszłości.

Organizatorzy podziękowali wszystkim, którzy współtworzyli Forum i zaprosili uczestników do udziału w wycieczkach po Łodzi. Przygotowano spacer śladami łódzkich poetów, możliwość zwiedzania Łodzi na rowerze, wizytę w Muzeum Oświaty Ziemi Łódzkiej, zwiedzanie Muzeum Historii Miasta Łodzi wraz z Manufakturą i Rynkiem, a także wizytę w Domu Papiernika.

Tegoroczne Forum Młodych Bibliotekarzy stało się szansą do refleksji na temat tworzenia pozytywnego wizerunku biblioteki, a także dało wiele inspiracji dla budowania dobrej marki biblioteki, jako placówki reagującej na zmiany i otwartej na niekonwencjonalne rozwiązania.

Być może problemy te będą dyskutowane podczas kolejnego VIII Forum organizowanego w przyszłym roku w Olsztynie.

MAŁGORZATA WRÓBLEWSKA
Biblioteka Główna Politechniki Łódzkiej

Fot. Artur Sawicki

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

■ *Prasa sądecka od zarania do dziś (1891-2011)*¹ i rola Sądeckiej Biblioteki Publicznej w jej gromadzeniu i przechowywaniu

Na rynku wydawniczym znalazła się ciekawa książka traktująca o prasie regionalnej i prasie lokalnej na przykładzie Nowego Sącza – miasta w województwie małopolskim, w Kotlinie Sądeckiej, nad Dunajcem, przy ujściu Kamienicy i powiatu (przez pewien okres województwa), z takimi znanymi miejscowościami, jak Krynica, Muszyna, Żegiestów, Piwniczna.

Pojęcia „prasa regionalna” i „prasa lokalna” coraz częściej dzisiaj pojawiają się w nauce, niejednokrotnie utożsamiane. Z reguły nie zwraca się uwagi na nieprecyzyjność tych pojęć oraz wcale nierzadko spotykaną nieadekwatność wobec sfer rzeczywistości przez nie obejmowanych. Na podkreślenie zasługuje klarowne operowanie tymi terminami publikacji.

Książka jest publikacją powstałą jako rezultat odbytej 16 i 17 czerwca 2011 r. w Nowym Sączu Ogólnopolskiej Sesji Naukowej nt. *Prasa sądecka od zarania do dziś (1891-2011). W 120. rocznicę wydania w Nowym Sączu pierwszego czasopisma*, zorganizowanej przez Katedrę Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Małopolskiej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Józefa Dietla w Krakowie, przy udziale Wydawnictwa Edukacyjnego w Krakowie, Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu, Civitas Christiana Oddział w Nowym Sączu.

Patronat sprawował Prezydent Miasta Nowego Sącza, Ryszard Nowak. Podczas konferencji wygłoszono dwadzieścia osiem referatów, większość z nich opublikowano w prezentowanej publikacji. Warto podkreślić, że książkę recenzował prof. zw. dr hab. Tomasz Goban-Klas.

Teksty znajdujące się w publikacji można podzielić na dwie grupy. Jedną to opracowania o charakterze syntetycznym, przeglądowym, druga obejmuje artykuły dotyczące indywidualnych tytułów prasowych. Ponieważ jest różnica między nimi w sensie narracyjnym, jak też problemowym, omawiane będą tutaj oddzielnie.

Jeżeli chodzi o pierwszą grupę, bardzo cennym tekstem jest *Kształtowanie się środowiska prasowego Nowego Sącza i regionu* Jerzego Jarowieckiego. Autor przypomniał opinię Jerzego Łojka, że Nowy Sącz w latach 1868-1915 był ważnym ośrodkiem wydawniczym. Wymienił on 19 tytułów prasy, w tym 1 gazetę urzędową, 7 tytułów prasy politycznej, 2 periodyki pedagogiczne, 1 religijny, 2 pisma samorządowe, 3 fachowe, 2 tytuły wydawane przez izraelitów i 1 przez Łemków. Według J. Jarowieckiego w Nowym Sączu w omawianym okresie wychodziło 29 tytułów. Pierwszym czasopismem był „Tygodnik Szkolny” pod red. Tadeusza Marudzińskiego wydawany w 1868 r. Bardziej znany był jednak dwutygodnik „Szkolnictwo Ludowe” drukowany od 13 stycznia 1891 r. przez 22 lata. W latach 1893-1894 ukazywał się religijny dwutygodnik „Przyjaciel Katolickiego Ludu”, od 1 marca 1894 r. pojawił się dwutygodnik „Związek Chłopski” (ukazywał się 14 lat), a od 1 października 1894 r. dwutygodnik „Mieszczanin”. W 1897 r. wychodził dodatek do ostatniego z wymienionych czasopism pt. „Sądeczanin” zawierający lokalne wiadomości, ale niestety po kilkunastu numerach został zawieszony. W listopadzie 1900 r. wznowiono jego wydawanie, jako samoistnego dwutygodnika (w pewnym czasie miesięcznika) pt. „Sądeczanin. Organ Miasta Nowego Sącza i Obwodu”, który ukazywał się przez cztery lata. Było to pismo znaczące ze względu na swoją funkcję informacyjną, szczególnie cenioną w środowisku lokalnym. Dzięki tym walorom „Sądeczaninowi” poświęcono w omawianej publikacji dwa artykuły: *Między prezentacją a reprezentacją. „Sądeczanin”: analiza funkcjonalna miesięcznika* Agnieszki Ogonowskiej i *Narracja w „Sądeczaninie”* Marii Teresy Lizisowej. Koniecznie trzeba tu jeszcze wspomnieć, że 10 lipca 1909 r. rozpoczęto wydawać najpopularniejszą spośród periodyków Nowego Sącza „Gazetę Sądecką”.

W latach dwudziestych i trzydziestych wychodziło w tym regionie 28 tytułów. J. Jarowiecki podkreśla wielką różnorodność prasy sądeckiej. Ukazywała się np. prasa religijna, polityczna, narodowościowa, młodzieżowa, społeczno-kulturalna, zakładowa. Na podkreślenie zasługuje także bogaty wybór prasy, która wydawana była podczas okupacji niemieckiej. Autor odnotował również sporo tytułów,

które w Nowym Sączu pojawiły się i funkcjonowały po II wojnie światowej (w PRL), np. ukazujące się poza cenzurą w 1982 r. „Nowosądeckie Wiadomości” NZSS „Solidarność”. Znajdujemy także w tekście liczby pokazujące dynamikę wzrostu ukazujących się tytułów prasowych w Nowym Sączu: w 1982 r. 15 tytułów, 1990 – 22, 1991 – 25, 1992 – 36, 1993 – 43, 1994 – 42.

Wyjątkowym tekstem jest tutaj opracowanie o przechowywanych w księżnicy sądeckiej rocznikach prasy miejscowej². Dzięki gromadzeniu przez tę instytucję wszelkich periodyków, które ukazywały się w regionie, zbiór ten stanowi bogate źródło wiedzy o minionych latach. Spośród sądeckich czasopism ukazujących się do 1914 r. w zbiorach regionalnych instytucji zachowało się 6 tytułów. Są to: „Szkołnictwo Ludowe: organ nauczycieli ludowych”, które w 1895 r. zmieniło tytuł na „Szkołnictwo”, „Mieszczanin: organ miast i miasteczek”, „Sądeczanie: organ miasta Nowego Sącza i Obwodu”, „Gazeta Sądecka: organ Związku Właścicieli Realności oraz czasopismo mieszczańsko-ludowe dla całego obwodu nowosądeckiego”, „Emissaryusz: organ K[ola] F[ilaretów]i „Krynica: pismo poświęcone balneologii i sprawom polskich zdrojowisk”.

W zbiorach Sądeckiej Biblioteki Publicznej z 28 tytułów prasowych i jednodniówek ukazujących się w powiecie w latach 1918-1939 znalazło się tylko 6. Są to: „Goniec Podhalański”, „Podhalański Kurier Tygodniowy”(„Tygodniowy Kurier Podhalański”), „Kurier Podhalański”, „Głos Podhala”, „Watra Podhala”, „Lot”, „Zew Gór. Organ Zrzeszenia Młodzieży Szkół Średnich w Nowym Sączu”.

M. Treit pisze z zalem: „Nie zachowały się w zbiorach Biblioteki czasopisma, które ukazywały się w Nowym Sączu w okresie I wojny światowej, nie zachowały się również tytuły prasy podziemnej, wychodzącej w latach 1939-1945. Brak też przykładów prasy mniejszości narodowych żyjących do 1939 r. na Sądeczczyźnie”.

Gazet, czasopism i jednodniówek, jako okazjonalnych pism z lat 1945-1975 licząc tytuły, jest w zbiorach biblioteki 11, z lat 1975-1989 zgromadzono 16, z okresu po 1989 r. – 71. Jeżeli chodzi o czasopisma powiatu nowosądeckiego i poszczególnych miejscowości księżnica sądecka dysponuje 42 tytułami.

Aby móc udostępnić wszystkim chętnym zbiory regionalne, w tym gazety i czasopisma, Sądecka Biblioteka Publiczna realizuje projekt: „Wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych dla rozwoju ekonomicznego oraz poprawy życia mieszkańców subregionu Nowy Sącz”. Jego pierwsze efekty w postaci Sądeckiej Biblioteki Cyfrowej powinny być dostępne dla czytelników w 2012 r.

Jeżeli chodzi o teksty opisujące indywidualne tytuły prasy sądeckiej, trzeba wymienić trzy artykuły poświęcone „Rocznikowi Sądeckiemu”. Są to *Trudne początki „Rocznika Sądeckiego”* Andrzeja Mączyńskiego, *„Rocznik Sądecki” (1939-2010). Najważniejsze czasopismo naukowe regionu sądeckiego* Franciszka Leśniaka i *Refleksje redaktora „Rocznika Sądeckiego”* Feliksa Kiryka. Godne uwagi jest opracowanie Adama Ruty pt. „Szkołnictwo Ludowe” – pierwsze sądeckie czasopismo (1891-1913)”. Należy też wspomnieć o trzech opracowaniach odnoszących się do „klasycznych” periodyków lokalnych, tzn. związanych ściśle z określonymi środowiskami. Chodzi tu o takie, jak: *„Almanach Muszyny” – regionalne pismo pogranicza* Bolesława Farona, tego samego autora *Problematyka regionalna w „Almanachu Sądeckim”*, *Rekonans, wreszcie Kultura. Historia. Tekst. Analiza zawartości „Almanachu Łąckiego”* Agnieszki Ogonowskiej.

Z innych opracowań dotyczących indywidualnych tytułów należy jeszcze wymienić następujące: *Z teatraliów Stanisława Klemensiewicza w „Kurierze Podhalańskim”* 1927 Kazimierza Gajdy, *„Nowiny Wojenne”. Sytuacja na frontach i codzienność Nowego Sącza 1914-1915* Jacka Rozmusa, *„Wiadomości Sądeckie” („Wiadomości Sądecko-Limanowskie”)* a *czas przełomu i nadziei 1954-1957* Sławomira J. Tabkowskiego, *Tygodnik „Dunajec” (1980-1990)* Jerzego Leśniaka, *Biuletyn Sądeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku*. *Prasa dla seniorów* Elżbiety Pachoń i in.

Na podkreślenie zasługuje solidny warsztat edytorski omawianej książki. Zaopatrzone ją w streszczenia artykułów w języku angielskim i indeks czasopism.

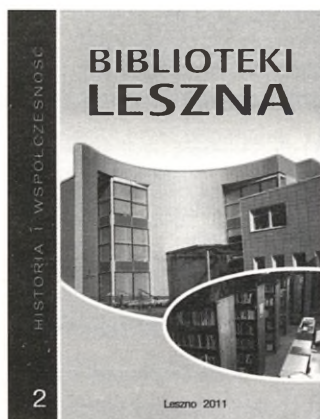
DR JÓZEF SZOCKI

PRZYPISY:

¹ *Prasa sądecka od zarania do dziś 1891-2011* / pod red. Bolesława Farona; współpr.: Agnieszka Ogonowska. – Kraków: Wydawnictwo Edukacyjne, 2012. – 386 s.: il. – (Prace Monograficzne Małopolskiej Wyższej Szkoły im. Józefa Dietla w Krakowie; nr 2). ISBN 978-83-61009-98-6.

² TREIT, M. *Prasa sądecka w zbiorach Sądeckiej Biblioteki Publicznej*. W: *Prasa sądecka od zarania do dziś...*, s. 350-361.

Sygnaly O NOWYCH PUBLIKACJACH

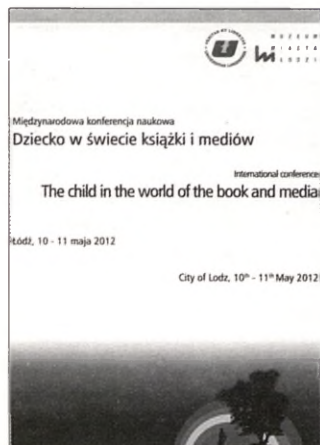

Biblioteki Leszna : historia i współczesność : materiały z konferencji w dniu 9 grudnia 2009 roku. Cz. 2 / pod red. Janiny Małgorzaty Halec; [aut. Ewa Bartkowiak-Nabzdzyjak et al.]. – Leszno : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Zarząd Oddziału : Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka. Wydawnictwo Cicer, 2011.

Leszczyński Zarząd Oddziału SBP i Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowały w grudniu 2009 r. konferencję poświęconą różnym typom bibliotek działającym w Lesznie. Była to już druga taka konferencja – pierwsza odbyła się w 2005 r. pod takim samym tytułem „Biblioteki Leszna. Historia i współczesność”.

Omawiana praca zawiera referaty wygłoszone podczas konferencji. Publikację rozpoczyna szkic monograficzny autorstwa Janiny Małgorzaty Halec poświęcony Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Stanisława Grochowiaka. Hanna Szczygiel przedstawiła biblioteki szkół wyższych, m.in. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J. A. Komenskigo i Wyższej Szkoły Humanistycznej im. Króla Stanisława Leszczyńskiego. O bibliotekach szkolnych w Lesznie (bądź ich braku w niektórych placówkach oświatowych) pisze Krystyna Dziwkowska. Referat Małgorzaty Pacholczyk poświęcony jest roli książki w życiu podopiecznych ośrodków pomocy społecznej. Obsługą punktów bibliotecznych w tych placówkach zajmuje się Dział Udostępniania Zbiorów.

Poza referatami dotyczącymi problematyki współczesnej, zaprezentowano historię biblioteki najstarszego Gimnazjum Leszczyńskiego, którego kontynuatorem jest obecnie Liceum Ogólnokształcące nr 1. Natomiast księgozbiory parafii św. Krzyża i parafii św. Jana, które zostały rozproszone po II wojnie światowej, omówiła Ewa Bartkowiak-Nabzdzyjak.

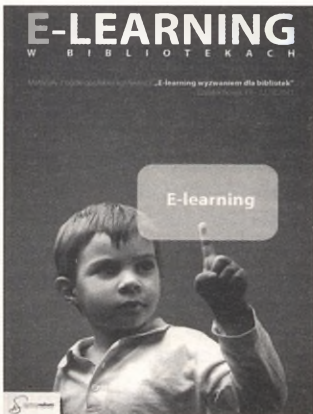
Dziecko w świecie książki i mediów : międzynarodowa konferencja naukowa, Łódź, 10-11 maja 2012 = The child in the Word of the book and media : international conference, City of Lodz, 10-11th May 2012 / [oprac. Tomasz Kochelski]. – Łódź : Muzeum Miasta, 2012.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Dziecko w świecie książki i mediów” odbyła się w dniach 10-11 maja 2012 w Łodzi. Została zorganizowana przez Katedrę Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego i Muzeum Miasta Łodzi. Było to drugie spotkanie z cyklu „Kultura czytelnicza młodego pokolenia”. Udział w konferencji wzięli, poza reprezentantami Polski, prelegenci z Czech, Słowenii, Danii, Finlandii, Gwatemali i Nepalu.

Referaty dotyczą m.in.: zmian jakie zaszły w organizacji i funkcjonowaniu bibliotek dla dzieci w ostatnim wieku; czyta-

nia dla rozrywki, jego rozwoju historycznego oraz miejsca w życiu dziecka w XXI w.; działania bibliotek na rzecz kultury czytelniczey dzieci i młodzieży (na przykładzie Szwajcarii, Finlandii i Włoch); promocji książki i wspierania umiejętności korzystania z mediów w publicznej bibliotece miejskiej w Tampere (Finlandia); bibliotek szkół wyższych dla dzieci w Polsce i za granicą (np. Uniwersytet Łódzki dla dzieci); literatury popularnonaukowej jako części oferty wydawniczej skierowanej do dzieci; przyjemności czytania książek wśród nastolatków; sposobów docierania z książkami do dzieci (szkolna biblioterapia rozwojowa); wybranych form pracy z najmłodszymi czytelnikami w bibliotece; książek dla dzieci i młodzieży – e-book-ów; czytelnika niesłyszącego w bibliotece szkolnej; działań Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na rzecz czytelnictwa młodych; dawnej i nowej książki w oczach współczesnego dziecka; stron internetowych bibliotek szkolnych jako narzędzi wspierających rozwijanie zainteresowań czytelniczych dzieci (na przykładzie analizy stron WWW krakowskich bibliotek szkolnych); ilustracji jako medium – wybrane przykłady książki artystycznej dla dzieci; szkolnych lektur w internecie, czyli jak uczyć „czytać” e-generację.

Praca zawiera abstrakty referatów wygłoszonych podczas konferencji.

E-learning w bibliotekach : materiały z ogólnopolskiej konferencji „E-learning wyzwaniem dla bibliotek” (Częstochowa, 11-12.10.2011) / [red. Ewa Rux]. – Warszawa : Agencja Sukurs, 2012.

Trzecia ogólnopolska konferencja z cyklu „E-learning wyzwaniem dla bibliotek” odbyła się w dniach 11-12 października 2011 r. w Częstochowie w Regionalnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli (RODN). Przeznaczona była dla bibliotekarzy bibliotek szkolnych, pedagogicznych, publicznych, akademickich oraz dla pracowników dydaktycznych uczelni kształcących w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, pracowników naukowych tych uczelni i wszystkich zainteresowanych tą tematyką. Pomysłodawcami tego cyklu konferencji byli Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Częstochowie i Agencja „Sukurs”, która

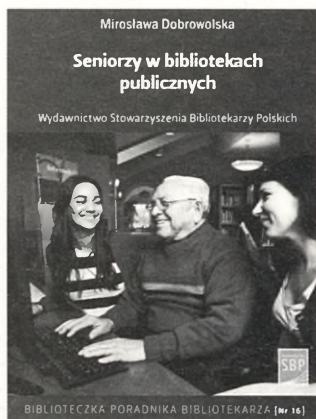
wydaje miesięcznik „Biblioteka w Szkole”. Patronat naukowy sprawował Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Dwie poprzednie konferencje odbyły się w Elblągu w 2009 r. i w Warszawie w 2010 r. i wzbudziły ogromne zainteresowanie bibliotekarzy. Materiały z tych konferencji „E-learning wyzwaniem dla bibliotek” (2009) i „E-learning – nowe aspekty” (2011) opublikowano w serii „Propozycje i Materiały” wydawanej przez SBP.

Materiały z obecnej konferencji mają charakter informacyjno-praktyczny i poświęcone są zagadnieniu nauczania online. W swoich referatach autorzy omawiają: narzędzia i platformy e-learningowe przeznaczone do opracowania multimedialnych i interaktywnych materiałów dydaktycznych; szkolenia e-learningowe i wykorzystanie różnorodnych narzędzi do tworzenia materiałów szkoleniowych i ich wpływ na percepcję treści przez użytkowników; e-learning w kontekście jakości usług szkoleniowych, tworzenie systemu motywacyjnego dla uczestników kursu, wybór modelu uczenia się; problem nauczania opartego na konektywizmie – zasoby wiedzy są poza człowiekiem – w bazach danych, portalach i serwisach internetowych, a człowiek ma do nich nieograniczony dostęp przy użyciu technologii informacyjno-komunikacyjnych.

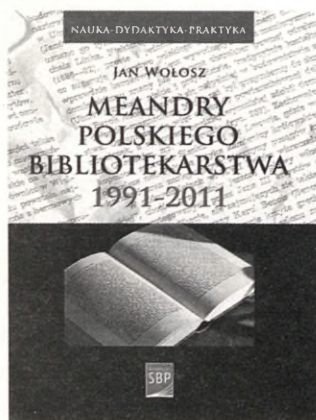
LIDIA BĄKOWSKA

Z OFICYNY WYDAWNICZEJ SBP

Dobrowolska, Mirosława. Seniorzy w bibliotekach publicznych : poradnik / Mirosława Dobrowolska; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2012. – 103, [1] s. – (Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza; nr 16).

Autorka w publikacji omawia działalność bibliotek na rzecz aktywizacji i rozwijania zainteresowania wiedzą, edukacją oraz rozrywką osób w podeszłym wieku. Placówki biblioteczne osobom starszym zapewniają dostęp bezpłatny do tych form komunikacji. Niejednokrotnie, biblioteka w środowisku lokalnym, jest jedyną instytucją kultury i edukacji, która jest powszechnie dostępna zarówno dla młodszego, jak i starszego pokolenia użytkowników. Środowisko seniorów w Polsce jest zróżnicowane pod wieloma względami. Autorka podaje dane statystyczne dotyczące czytelnictwa seniorów i ich udziału w zajęciach bibliotecznych. Poradnik zawiera przykłady dobrych praktyk prowadzonych przez biblioteki na rzecz seniorów. Osobne miejsce zajmuje problematyka obsługi i kontaktu z czytelnikiem starszym. Cenne są praktyczne informacje, których zachowań należy unikać w relacjach bibliotekarz – osoba starsza, a które należy preferować, aby te kontakty były jak najlepsze dla każdej ze stron. Ostatni rozdział zawiera wskazówki, jak pozyskiwać fundusze na projekty skierowane do grupy odbiorców najstarszej generacji.

Wołosz, Jan. Meandry polskiego bibliotekarstwa (1991-2011) / Jan Wołosz; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2012. – 276 s., 10 s. tabl. kolor.: il. – (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 140).

Prezentowana książka to, ujęte w ramach czasowych dwóch ostatnich dekad, felietonowe migawki z rzeczywistości bibliotekarstwa w Polsce. Autor, z redaktorskim wyczuciem, wychwycił wszelkie ważne zdarzenia zachodzące w bibliotekarstwie, które dokonywały się wraz ze zmianami politycznymi w kraju. Śledząc uważnie, analizował je oraz trafnie komentował. Pełniąc wiele odpowiedzialnych funkcji, jako świadek i obserwator oraz uczestnik przeobrażeń bezpośrednio i na bieżąco odnosił się do nich. Wyłonił ich istotę, rolę i znaczenie dla przyszłości. Celnie naświetlił mocne i słabe punkty zmian. Autor wykorzystując zwięzłą formę felietonu zawarł swój stosunek, obawy i nadzieje wobec znaczących spraw podejmowanych w środowisku bibliotekarskim. Uczestniczył w pracach nad projektami ustawy o bibliotekach i powiązanych z nią aktami wykonawczymi. Rejestrował aktualny stan nie tylko bibliotekarstwa publicznego, ale również szkolnego i pedagogicznego. Podejmował kwestie organizacji i zarządzania, automatyzacji bibliotek oraz poziomu czytelnictwa. Odnotowywał zmiany w organizacjach bibliotekarskich i wizerunku zawodu bibliotekarza. Nie sposób w kilku zdaniach wymienić wszystkich, zarówno radosnych i zwyciężonych sukcesem, jak i bolących oraz nerwalgicznych spraw, które Jan Wołosz omawiał w swych „Obserwując realia”. Kierował je do wrażliwych na rzeczywistość czytelników „Bibliotekarza”, ale szczególnie do decydentów, którzy mają wpływ na teraźniejszość i przyszłość placówek bibliotecznych, ich kondycję, stan finansowy, modernizację i status prawny.

MARZENA PRZYBYSZ

Zapraszamy do sklepu Wydawnictwa SBP (<http://www.sbp.pl/sklep>); sprzedaz@sbp.pl

PRAWO BIBLIOTECZNE

Zakres konkursu na dyrektora biblioteki

©iStockphoto.com/rzelich

W przypadku bibliotek publicznych, mających status instytucji kultury, są one kierowane przez powoływanych przez organizatorów bibliotek dyrektorów. Jednym z praktycznych aspektów zatrudniania dyrektorów samodzielnych bibliotek jest zakres stosowania procedury konkursowej przy ich powoływaniu.

Ustawa o bibliotekach nie zawiera szczególnych przepisów w tym przedmiocie, w związku z czym, na zasadzie odesłania z art. 2 ustawy o bibliotekach, do powoływania dyrektorów bibliotek stosować należy odpowiednio przepisy o powoływaniu dyrektorów instytucji kultury z ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406).

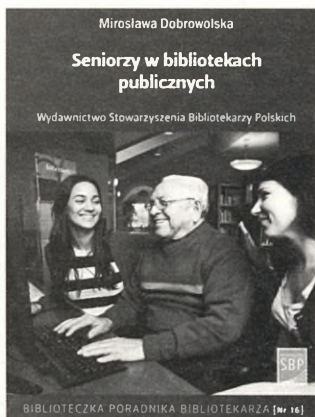
Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. nowelizacja z dnia 31 sierpnia 2011 r. powyższej ustawy, nie wprowadziła większych zmian odnośnie do zakresu zastosowania konkursów do powoływania dyrektorów instytucji kultury, w tym bibliotek. Nadal regułą ustawową stanowi w przypadku większości samodzielnych bibliotek możliwość wyłonienia kandydata na stanowisko dyrektora w drodze konkursu, czyli co do zasady przeprowadzanie konkursu na stanowisko dyrektora biblioteki, mające status instytucji kultury, nie jest obligatoryjne. Wniosek taki płynie z analizy treści art. 16 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, zgodnie z którym kandydata na stanowisko dyrektora instytucji kultury można wyłonić w drodze konkursu, z zastrzeżeniem ust. 2, który z kolei stanowi, że w samorządowych instytucjach kultury, których wykaz określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, biorąc pod uwagę ich znaczenie dla kultury narodowej, wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora następuje w drodze konkursu, z zastrzeżeniem ust. 3.

Niedawno wydane zostało nowe rozporządzenie, określające listę samorządowych instytucji kultury, w tym bibliotek, w których konkurs na stanowisko dyrektora powinien co do zasady być przeprowadzany. Jest to rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 lipca 2012 r. w sprawie wykazu samorządowych instytucji kultury, w których wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora następuje w drodze konkursu (Dz. U. z dnia 3 sierpnia 2012 r. poz. 889).

Zasygnalizowana powyżej nowelizacja dodała w art. 16 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nowe ust. 3a-3c, regulujące procedurę rozpatrywania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wniosku organizatora o wyrażenie zgody na powołanie dyrektora instytucji kultury, znajdującej się w wykazie określonym w powyższym rozporządzeniu, bez przeprowadzania konkursu. Art. 16 powyższej ustawy w ust. 3 stanowi bowiem, że minister może wyrazić zgodę na powołanie na stanowisko dyrektora tego rodzaju instytucji, bez przeprowadzania konkursu, kandydata wskazanego przez organizatora. Przepis ten stanowi ponadto, że w przypadku powoływania tej samej osoby na stanowisko dyrektora przedmiotowej instytucji, umieszczonej w powyższym wykazie, na następny okres, organizator zasięga opinii ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

RAFAŁ GOLAT

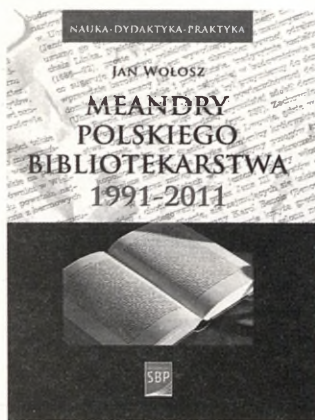
Z OFICYNY WYDAWNICZEJ SBP

Dobrowolska, Mirosława. Seniorzy w bibliotekach publicznych : poradnik / Mirosława Dobrowolska; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2012. – 103, [1] s. – (Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza; nr 16).

Autorka w publikacji omawia działalność bibliotek na rzecz aktywności i rozwijania zainteresowania wiedzą, edukacją oraz rozrywką osób w podeszłym wieku. Placówki biblioteczne osobom starszym zapewniają dostęp bezpłatny do tych form komunikacji. Niejednokrotnie, biblioteka w środowisku lokalnym, jest jedyną instytucją kultury i edukacji, która jest powszechnie dostępna zarówno dla młodszego, jak i starszego pokolenia użytkowników. Środowisko seniorów w Polsce jest zróżnicowane pod wieloma względami. Autorka podaje dane statystyczne dotyczące czytelnictwa seniorów i ich udziału w zajęciach bibliotecznych. Poradnik zawiera przykłady dobrych praktyk prowadzonych przez biblioteki na rzecz seniorów. Osobne miejsce zajmuje problematyka obsługi i kontaktu z czy-

telnikiem starszym. Cenne są praktyczne informacje, których zachowań należy unikać w relacjach bibliotekarz – osoba starsza, a które należy preferować, aby te kontakty były jak najlepsze dla każdej ze stron. Ostatni rozdział zawiera wskazówki, jak pozyskiwać fundusze na projekty skierowane do grupy odbiorców najstarszej generacji.

Wołosz, Jan. Meandry polskiego bibliotekarstwa (1991-2011) / Jan Wołosz; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2012. – 276 s., 10 s. tabl. kolor.: il. – (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 140).

Prezentowana książka to, ujęte w ramach czasowych dwóch ostatnich dekad, felietonowe migawki z rzeczywistości bibliotekarstwa w Polsce. Autor, z redaktorskim wyczuciem, wychwycił wszelkie ważne zdarzenia zachodzące w bibliotekarstwie, które dokonywały się wraz ze zmianami politycznymi w kraju. Śledząc uważnie, analizował je oraz trafnie komentował. Pełniąc wiele odpowiedzialnych funkcji, jako świadek i obserwator oraz uczestnik przeobrażeń bezpośrednio i na bieżąco odnosił się do nich. Wyłonił ich istotę, rolę i znaczenie dla przyszłości. Celnie naświetlił mocne i słabe punkty zmian. Autor wykorzystując zwięzłą formę felietonu zawarł swój stosunek, obawy i nadzieje wobec znaczących spraw podejmowanych w środowisku

bibliotekarskim. Uczestniczył w pracach nad projektami ustawy o bibliotekach i powiązanych z nią aktami wykonawczymi. Rejestrował aktualny stan nie tylko bibliotekarstwa publicznego, ale również szkolnego i pedagogicznego. Podejmował kwestie organizacji i zarządzania, automatyzacji bibliotek oraz poziomu czytelnictwa. Odnotowywał zmiany w organizacjach bibliotekarskich i wizerunku zawodu bibliotekarza. Nie sposób w kilku zdaniach wymienić wszystkich, zarówno radosnych i zwieńczonych sukcesem, jak i bolących oraz nerwalgicznych spraw, które Jan Wołosz omawiał w swych „Obserwując realia”. Kierował je do wrażliwych na rzeczywistość czytelników „Bibliotekarza”, ale szczególnie do decydentów, którzy mają wpływ na teraźniejszość i przyszłość placówek bibliotecznych, ich kondycję, stan finansowy, modernizację i status prawny.

MARZENA PRZYBYSZ

Zapraszamy do sklepu Wydawnictwa SBP (<http://www.sbp.pl/sklep>); sprzedaz@sbp.pl

PRAWO BIBLIOTECZNE

Zakres konkursu na dyrektora biblioteki

©iStockphoto.com/rzelich

W przypadku bibliotek publicznych, mających status instytucji kultury, są one kierowane przez powoływanych przez organizatorów bibliotek dyrektorów. Jednym z praktycznych aspektów zatrudniania dyrektorów samodzielnych bibliotek jest zakres stosowania procedury konkursowej przy ich powoływaniu.

Ustawa o bibliotekach nie zawiera szczególnych przepisów w tym przedmiocie, w związku z czym, na zasadzie odesłania z art. 2 ustawy o bibliotekach, do powoływania dyrektorów bibliotek stosować należy odpowiednio przepisy o powoływaniu dyrektorów instytucji kultury z ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406).

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. nowelizacja z dnia 31 sierpnia 2011 r. powyższej ustawy, nie wprowadziła większych zmian odnośnie do zakresu zastosowania konkursów do powoływania dyrektorów instytucji kultury, w tym bibliotek. Nadal regułą ustawową stanowi w przypadku większości samodzielnych bibliotek możliwość wyłonienia kandydata na stanowisko dyrektora w drodze konkursu, czyli co do zasady przeprowadzanie konkursu na stanowisko dyrektora biblioteki, mającej status instytucji kultury, nie jest obligatoryjne. Wniosek taki płynie z analizy treści art. 16 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, zgodnie z którym kandydata na stanowisko dyrektora instytucji kultury można wyłonić w drodze konkursu, z zastrzeżeniem ust. 2, który z kolei stanowi, że w samorządowych instytucjach kultury, których wykaz określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, biorąc pod uwagę ich znaczenie dla kultury narodowej, wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora następuje w drodze konkursu, z zastrzeżeniem ust. 3.

Niedawno wydane zostało nowe rozporządzenie, określające listę samorządowych instytucji kultury, w tym bibliotek, w których konkurs na stanowisko dyrektora powinien co do zasady być przeprowadzany. Jest to rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 lipca 2012 r. w sprawie wykazu samorządowych instytucji kultury, w których wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora następuje w drodze konkursu (Dz. U. z dnia 3 sierpnia 2012 r. poz. 889).

Zasygnalizowana powyżej nowelizacja dodała w art. 16 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nowe ust. 3a-3c, regulujące procedurę rozpatrywania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wniosku organizatora o wyrażenie zgody na powołanie dyrektora instytucji kultury, znajdującej się w wykazie określonym w powyższym rozporządzeniu, bez przeprowadzania konkursu. Art. 16 powyższej ustawy w ust. 3 stanowi bowiem, że minister może wyrazić zgodę na powołanie na stanowisko dyrektora tego rodzaju instytucji, bez przeprowadzania konkursu, kandydata wskazanego przez organizatora. Przepis ten stanowi ponadto, że w przypadku powoływania tej samej osoby na stanowisko dyrektora przedmiotowej instytucji, umieszczonej w powyższym wykazie, na następny okres, organizator zasięga opinii ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

RAFAŁ GOLAT

Janina Mazurek

11.07.1952 - 14.08.2012

Janina Mazurek urodziła się 11 lipca 1952 r. w Łańcucie. Po ukończeniu Zasadniczej Szkoły Zawodowej mając 18 lat wyjechała do Bielska-Białej, gdzie pracowała w Zakładzie Włókienniczym do 1975 r.

W 1978 r. ukończyła 3-letnie Technikum Ekonomiczne dla pracujących w Czechowicach-Dziedzicach.

W trakcie pracy ukończyła Studium Bibliotekarskie trzeciego stopnia w Warszawie (filia w Bytomiu) oraz studia licencjackie na wydziale bibliotekoznawstwa i informacji naukowej Akademii Pedagogicznej w Krakowie.

Swoją pracę w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach rozpoczęła 1 lutego 1982 r. w Filii nr 4. Następnie pracowała w Dziale Gromadzenia i Opracowania, a od 1991 r. została kierownikiem Filii nr 10. Filia ta przez 11 lat mieściła się w salce przy plebanii parafii św. Barbary, a od 2002 r. w przyziemiu kościoła. W trakcie pracy zawodowej do 2007 r. filia ta otrzymała wiele nagród i wyróżnień na szczeblu miejskim oraz powiatowym.

Trudno wymienić tutaj wszystkie osiągnięcia w Jej pracy zawodowej, w której

szczególną rolę dla niej bibliotekarza odgrywały, obok czytelników dorosłych, dzieci oraz młodzież. Poprzez piękno literatury uczyła najmłodszych czytelników, że życie jest wielkim darem, o który trzeba dbać każdego dnia. Organizując spotkania dla najmłodszych: czytanie baśni, konkursy czytelnicze itp. przekazywała im najważniejsze nauki o przyjaźni, miłości i nadziei.

Dlatego nie przez przypadek największym wielkim autorytetem był dla Niej błogosławiony Jan Paweł II. Organizowała wiele spotkań i wystaw poświęconych osobie Papieża.

Jej zmaganie z chorobą nowotworową pokazało, że jest osobą niezwykle silną. Nigdy nie skarżyła się na ból i cierpienie. Zawsze pogodna, podkreślała, że warto walczyć o każdy dzień i cieszyć się codziennością.

Była wspaniałą Koleżanką. Dla współpracowników pozostanie w pamięci jako pogodna, dobra koleżanka, a dla jej czytelników będzie panią bibliotekarką, która zawsze miała dla nich czas i życzliwy uśmiech.

Zmarła 14 sierpnia 2012 r.

KATARZYNA WITUŚ

Z ŻYCIA SBP

■ OBCHODY JUBILEUSZOWE 95-LECIA SBP W OKRĘGACH

We wrześniu odbyły się uroczyste spotkania z okazji Jubileuszu 95-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w okręgach: mazowieckim (18 września) oraz zachodniopomorskim (25 września). Organizatorami były Zarządy Okręgów oraz Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie i Książnica Pomorska w Szczecinie. Na uroczystościach byli obecni przedstawiciele Zarządu Głównego SBP, przedstawiciele Zarządów Okręgów, członkowie Zarządów Oddziału, zasłużeni bibliotekarze, członkowie honorowi Stowarzyszenia, przedstawiciele bibliotek i środowisk bibliotekarskich. Uroczystościom towarzyszyły sesje referatowe.

Na uroczystościach w Warszawie „O potrzebie kształcenia i zatrudniania bibliotekarzy” mówił dr Henryk Hollender, dyrektor Biblioteki Uczelni Łazarskiego. Janina Jagielska, przewodnicząca Zespołu Historyczno-Pamiętnikarskiego, działającego przy Zarządzie Oddziału Warszawskiego SBP, przedstawiła krótki rys historyczny Okręgu Mazowieckiego SBP, dr Stanisław Czajka uzupełnił wypowiedź Janiny Jagielskiej osobistymi wspomnieniami. Podczas spotkania wręczone zostały nagrody Mazowieckiego Bibliotekarza Roku 2011.

Uroczystościom w Szczecinie towarzyszyła sesja referatowa nawiązująca do działań bibliotek w 2012 r. – Europejskim Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej: Działania pedagogiczne biblioteki publicznej w warunkach europeizacji – dr Danuta Tomczyk (Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wlkp.); Czas się nie spieszy – to my nie nadążamy – Halina Filip (MBP, Kołobrzeg); Spotkajmy się w bibliotece – oferta dla aktywnych seniorów – Zofia Pilarz (MBP, Nowogard).

Wyróżniających się bibliotekarzy uhonorowano medalem „W dowód uznania” oraz Honorową Odznaką SBP. Spotkania były okazją do refleksji nad wkładem SBP w rozwój polskiego bibliotekarstwa i przygotowaniem do zbliżającej się w 2017 r. okrągłej rocznicy powstania pierwszej i największej zawodowej organizacji bibliotekarskiej w kraju.

■ PROGRAM BONUSÓW I ULG DLA CZŁONKÓW SBP

Pomiędzy 17 lipca a 31 sierpnia, na ankietę online odpowiedziało 518 internautów. Najwięcej ankiet otrzymano z okręgu podlaskiego – 18,6% członków tego okręgu odesłało wypełnioną ankietę. Prace nad programem są kontynuowane.

■ VII FORUM MŁODYCH BIBLIOTEKARZY

Tegoroczne Forum Młodych Bibliotekarzy, pod hasłem „Biblioteka jako marka”, odbyło się 11-12 września 2012 r. w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi oraz w Bibliotece Politechniki Łódzkiej. Podczas Forum dyskutowano o praktykach w promowaniu działalności bibliotek różnych typów oraz zmianach wizerunku i wypracowaniu dobrej marki dla placówek bibliotecznych. Uczestnicy Forum wymienili doświadczenia związane z budowaniem marki w trzech obszarach: biblioteka, bibliotekarz, użytkownik. Podczas VII Forum Młodych Bibliotekarzy ogłoszono 36 referatów i przeprowadzono 15 warsztatów. Uczestnicy – bibliotekarze do 35 roku życia przyjechali do Łodzi z różnych części Polski i typów bibliotek: naukowych, publicznych, pedagogicznych, szkolnych, wojskowych, duchownych. W Forum brali także udział referenci z Instytutu Książki. W łódzkim Forum wzięło udział ponad 200 osób.

Więcej o Forum w części „Sprawozdania i relacje” wewnątrz numeru.

■ PREZYDIUM ZG SBP

W dniu 21 września br. odbyło się Prezydium ZG SBP. Członkowie Prezydium rozmawiali o działaniach zrealizowanych w III kwartale br. oraz o przygotowaniach do Krajowego Zjazdu Delegatów, który odbędzie się w 2013 r.

■ HISTORYCZNE WĘDRÓWKI Z BIBLIOTEKĄ – NOWY KONKURS DLA BIBLIOTEK

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Porozumienie Wydawców Książki Historycznej organizują ogólnopolski konkurs na działania popularyzujące książkę i wiedzę historyczną w bibliotekach, w ramach II Salonu Bibliotek, organizowanego podczas XXI Targów Książki

Historycznej (29 listopada – 2 grudnia 2012 r. w Warszawie, na Zamku Królewskim). Celem konkursu jest upowszechnianie wiedzy historycznej, promocja działań bibliotek na rzecz ocalenia od zapomnienia regionalnej i lokalnej historii oraz pamięci o wybitnych jej postaciach.

Więcej o konkursie na s. 21.

MARZENA PRZYBYSZ

Informacje dotyczące działalności Stowarzyszenia są dostępne także na <http://www.sbp.pl/sbp/dzialalnosc>

„Przegląd Biblioteczny” – specjalny numer na 85-lecie

Ukazał się specjalny angielskojęzyczny numer „Przeglądu Bibliotecznego”, najstarszego (założonego w 1927 r.) i jednego z najważniejszych czasopism bibliotekarskich. Numer specjalny „Library Review” został opublikowany z okazji 85-lecia tego czasopisma i powstał dzięki finansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zawiera tłumaczenia artykułów opublikowanych w czasopiśmie w latach 2005-2010. Artykuły zostały wybrane, na podstawie niezależnej oceny, z najciekawszych tekstów opublikowanych w tym okresie. Zapraszamy do zapoznania się z jego treścią.

http://www.sbp.pl/library_review

POSTAKTUALIA

Nakładem Wydawnictwa MUZA ukazał się przekład powieści Michała Jelizarowa *Bibliotekarz*. Mam jednak wrażenie, że SBP ma nikłe szanse na finansowe odszkodowanie za plagiat tytułu. Trudno.

Ciekawe natomiast, że dla autora bibliotekarz to szef rodziny mafijnej, ojciec (także matka) chrzestny, biblioteka zaś to właśnie taka rodzina, a mniejsze grupy nazywa się czytelniami. Tego jeszcze nie było! Oczywiście czytelnicy to członkowie mafii – są wśród nich także renegaci – oraz istnieje rada ponadbiblioteczna, usiłująca (uwaga: nieudolnie!) rządzić. Interesujące poza tym, że wiek mafiosów jest mocno zaawansowany.

Rodziny oraz mafiosi – przepraszam: bibliotekarze i biblioteki – toczą ze sobą krwawe walki o pozyskanie Ksiąg Mądrości lub Siły (teraz byle doktorant lub student inb pisze z pogardą: tradycyjnych), krew leje się jak woda w Niagarze, a poodcinane głowy oraz kończyny ozdabiają łąki, hałdy, złomowiska oraz bezkresne nieużytki. Mimo wielkich strat, zwycięstwo jest gwarantowane i żaden przeciwnik, obojętnie z jakiego „resortu”, nie odważy się na lekceważenie, pogardę, ani na obietnicę bez pokrycia. Wśród zagończyków zaś i wojowniczek, szczególnie wyróżnia się jedna przywódczyni, mistrzowsko władająca ostrymi narzędziami.

Czy ja powiedziałem, że to jest sugestia, albo scenariusz, w sam raz dla naszego zawodu? Proszę mi pokazać, w którym miejscu.

JACEK WOJCIECHOWSKI

Po pierwsze PRIMO!

Wdrożenie systemu discovery & delivery firmy ExLibris w Polsce - Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej (studium przypadku)

Studenci i pracownicy naukowci Politechniki Śląskiej rozpoczęli rok akademicki 2012/2013 od rewolucji. Na stronie Biblioteki Głównej pojawiło się nowe okienko – pole wyszukiwania podobne do tego, które znamy z Google. Ten prosty, biały prostokąt zachęca do poszukiwań i otwiera przed użytkownikami świat wiedzy pod postacią systemu Primo.

Z systemów typu discovery & delivery korzystają tysiące bibliotek na całym świecie. Te najlepsze, jak członkowie amerykańskiej Ivy League (wśród nich Harvard) czy wiodące europejskie szkoły wyższe jak choćby Oxford albo ETH, wybierają Primo. Teraz do grona użytkowników systemu firmowanego przez ExLibris dołącza Politechnika Śląska. *Jako pierwsi w Polsce w pełni wdrażamy Primo. To dla biblioteki wielki splendor* – mówi dr inż. Krzysztof Ziolo, dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej. *Wsparciem dla Primo jest nowoczesna, wydajna baza informatyczna. Zaopatrzenie biblioteki w te dwa elementy plasuje nas w czołówce polskich bibliotek wykorzystujących nowe technologie* – uzupełnia dr Ziolo.

INNI TEGO NIE MAJĄ

Dyrekcja Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej wysoko postawiła poprzeczkę producentom oprogramowania. Ostatecznie, jak podkreśla dr inż. Krzysztof Ziolo, *wybraliśmy Primo, bo spełnia wszystkie nasze oczekiwania i to z nawiązką, oferując to, czego nie mają produkty konkurencyjne*. System umożliwia wprowadzanie indywidualnych rozwiązań, jest otwarty na potrzeby użytkowników, elastyczny.

W wywiadach z pracownikami Politechniki, bibliotekarzami, studentami, wielokrotnie przewijają się opisy wybranych funkcjonalności oraz rozwiązań:

▲ *możliwość tworzenia kont użytkowników, w tym zakładanie osobistej e-półki, gdzie użytkownicy mogą zapisywać zasoby, z których korzystają i robić notatki, co, jak zauważa Urszula Długaj pracująca w Oddziale Informacji Naukowej, jest bezcenne dla młodego pokolenia, chętniej korzystającego z elektronicznych zapisków,*

▲ *funkcja Scholar Rank, która pozwala wybrać dziedzinę zainteresowań użytkownika, wyróżniając w ten sposób wyniki najbardziej relewantne. Primo rozumie, że dla chemika Mercury to rtęć, a dla muzykologa Freddie – wokalista zespołu Queen,*

▲ *opcja pełnej personalizacji oprogramowania* – Primo można tak przygotować, aby jego interfejs stanowił graficzną jedność ze stroną internetową biblioteki, czego ciekawym przykładem jest Biblioteka ETH. System umożliwia także wskazanie przez bibliotekarzy źródeł, które mają być lepiej eksponowane, promując tym samym zasoby wybrane przez bibliotekę,

▲ *neutralność narzędzia* – indeks Primo pokazuje dostępność wybranego materiału w różnych bazach, podpowiadając także te miejsca, w których dostęp do treści może być darmowy. Jest to możliwe tylko i wyłącznie dlatego, że ExLibris, producent Primo, stawia na neutralność i niezależność od dostawców treści. Neutralność Primo przejawia się także w tym, iż może on współpracować z dowolnym systemem bibliotecznym (w Bibliotece Politechniki Śląskiej jest to system Prolib),

XXI TARGI KSIĄŻKI HISTORYCZNEJ

29 XI–2 XII
2012 r.
GODZ. 10.00–18.00

www.pwkh.pl

ZAMEK KRÓLEWSKI w Warszawie Arkady Kubickiego

WSTĘP WOLNY

- PONAD 200 WYDAWCÓW Z CAŁEJ POLSKI
- NAJWIĘKSZA OFERTA KSIĄŻEK HISTORYCZNYCH
- III SALON MUZEÓW
- II SALON BIBLIOTEK
- I SALON HISTORII ALTERNATYWNEJ
- I SALON KSIĄŻKI BIAŁORUSKIEJ
- KONFERENCJE I SPOTKANIA Z AUTORAMI
- GRY STRATEGICZNE I PLANSZOWE
- POKAZY GRUP REKONSTRUKCYJNYCH
- PROJEKCJE FILMÓW DOKUMENTALNYCH I FABULARNYCH (STUDIO UNIVERSAL)
- LEKCJE MUZEALNE DLA DZIECI
- SPACERY HISTORYCZNE

Organizatorzy:

Patronat:

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Partnerzy:

ams

CityINFO

Patroni medialni:

MOWA
WIEKI

bcstacja

Notes

Biblioteka Analiz

Rynek-Kazimierz

WIADOMOŚCI
KSIĄŻKARSKIE

SKARPA

kanałki tv

dzieje.pl
portal historyczny

HISTORIA

konflikty.pl

historycy

MILITIS

INTERIA.PL

Cena czasopisma 13,50 zł (w tym VAT 5%)